Масса а мехкашкара пролетареш, віашагІкхета!

СЕРДАЛО

(СВЕТ)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган

Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ. № 63 (4354). ШИНАРДИ, 26 май 1970 ш. Мах 2 кап.

ПХЕ ШЕРА ПЛАН — ХАНАЛ ХЬАЛХА!

ХЬАДОАККХА МЕХКДАЬТТА СОВДАККХАРА

Кастта хулача СССР-а Лакхехьарча Совета хоржамашта дикача къахьегама толамаща накъабахара хьинар кхо ца деш къахьег «Горскнефть» НПУ мехкдаьттахоша. Бнь бетта план 103,5 процент кхоачашйир цар. Планах лаьрхІачул совгІа реализаци йир 535 эзар сома мехка продукцена. Укх май бетта чотах даьккхар 38,3 эзар тонн «Іаьржа дошув», хІаьта планах лаьрхІачул совгІа яьккха газ 4,7 миллион кубически метр я.

Къахьегама овсарле лакхъяра план 104,1 процент кхоачашъйй, дІадахача шера укх хана хинначул 35,6 процент лакхъеннай къахьегама овсарле.

Лоздалийтар дІадахача беттишка даьха къахьегама толамащ укх май бетта а. Массехк ди ханал хьалха бувлаш кхоачашъеш хьабоагІа уж мехкдаьтта даккхара пхе бетта задани а.

Белгалдаккха дезаш да дІадахача шера доаккхаш хиннача дукхха дукхагІа мехкдаьттен газа укх шера доаккхаш хилар. Совхк хьелхарча бнь бетта доаккхаш хиннячул 26,9 процент дукхагІа мехкдаьтта даьккхар укх шера цу юкъа, хІаьта яьккха газ 70,2 процент дукхагІа я. Арахецача мехкдаьттаген газаген дІабола мах лохбарах, мехкдаьтта, кхыйола материалаш кховрах, планах лаьрхІачул совгІа продукцена реализаци арах укх шера планол совгІа 462 эзар сом пайда баьб пачхаьалкхена тха мехкдаьтта промыслови управлене коллективо.

Укх шера хьалхарча квартале дІахача къахьегама толамий итогех Ерригсоюзни социалистически яхье тха коллективана хьожайкр кулалагІа моттиг.

Дукха ха йоаццаш хиннача собрание хьадоаккха мехкдаьтта дукхагІа хилийтара белгалъяьккха мероприятеш толамца чаккхйоах цхьалагІиен шоллагІчен мехкдаьтта промыслай коллективаша. Цудухьа віаштІехьдоал цар пачхаьалкхен плани тІайща социалистически дехкараш толамца кхоачашде. Социалистически яхье хьалха латт Лунин Александр Васильевич керте латта мехкдаьтта доахарий бригада. ХІара сменах нормаш тІеххоачашъю цу бригадерча мехкдаьтта доахата оператораша М. Жуковска, Х. Сербиева Б. Еланска, К. Даниева, мастера С. Бычкова, оператораша А. Шабуева, А. Ивакина, кхычар.

Пятилетка тІехьарча шера задани толамца кхоачашдю мехкдаьтта дІа-юха кхухьийтача цеха коллективо. Укх шера планал совгІа дІадаханийта мехкдаьтта 36,5 эзар тонн я, цул совгІа планех лаьрхІачул дукха цІенагІа да дІакхухьийта мехкдаьтта.

Мехкдаьтта промыслови управлене коллективо доахача толамашта юкъе хьинаре дакъа лаьцад рационализатораша. Укх шера цар яийе а яь производствана юкъейнхьай 50 рационализаторски предложени. Цар пачхаьалкхена бань пайда 41,1 эзар сом да.

Юбилейни вахта дІахо а хьош, пятилетка тІеххьарча шера тІайща социалистически дехкараш толамца кхоачашдерда мехкдаьттахоша.

Е. ИВАКИНА,
«Горскнефть» НПУ плановой отдела начальник.

ПРЕССА
ХОРЖАМАШТА ХЬАЛХА

Геттаккхоачаш латт СССР Лакхехьарча Совета хоржамаш тургдола ди, хІаьта вай газетий оагІонаш тІа, радиош телевиденош передачашка тІа-тІа шерагІа юкъ хоржамий кампани. В. И. Ленина вахь біаь цу дийр даздаро деррига халкъа патриотически хьинар айдача гьаьшка еш а хоржамашта юкъе.

Къахьегамхоша чІоагІа раьза хинна хьаьлацар хоржамашта хьалхе КПСС ЦК-ас латтарча берригача къахьегамхошка даьхкаьрал. Цу тІа чІоагІа хьаьйийлай хоржамашка парте хьоттаь программа, масса оагІораьа хьаьнеккад КПСС XXIII-ча съезда решенеш итоечаьнъяра дІаьхьъе вай даьза толамаш, къовсам за хьаттІохьача проблемаш коммунизм хьальяра перспективаш. Цу лоархІамагІарча документа. Ленински юбилей языра материалашта пропаганда яр — копайоазош, радио, телевидене эгара сагетагІа дола дехкар. Кхетадергйолаш хьалхашка латта довзар кхоачашдора гІоерзаьи дІайоазийта эза цар СССР Конституце, советски хоржамий закона сийлахьболчий принципаш, хьагайте эза социалистически демократа, вай вахара образ совлоеш.

Цу бокхача пропагандистски балха тІа толам боаш укх тІехьарча хана Іоальча опытах пайда а эцаш, шоай выступленой тематика йІьххий еш, материалаш кийчъяра Ішамалойн публицисташ, пропагандисташ а лекторащ а, болхлойн юртахоярой корреспонденташ шерра юкъебоазаш йолча пресса органаш. «Хоржамашкара хоржамхошка», «Депутата тІаро кердадараш», «Вай хоржамий округа» — цхьадолча газеташ тІарча а дукхача кхыча а рубрикаш уж дешамбарна уйла чІоагІа тІеоз. Цу тайпарча выступленой яц санна латт ала, из латт, долаш дола тІемаш цар хьаьрта хьуда, кхетадергдолаш хьалхашкара хиларех, хоржамашта довзаш а цар кхетадеш а долча масалашца. Дог тешадеш йолча фактащца хьаьхуеху цар советски демократа лениниски принципаш толар, экономикии культурни дегІахьалеяь карагІдьаьнараш, къахьегамхой хьай-торе кхетьар, вай общества бокъргІоаца морально - политически цхьоагІо. Халакета а цхьадола газеташ тІехьадуь хоржамашта хьалхара пропаганда планагІа доаржоара, нолагт такан сагетагІа йолча проблемаш дІаехьаьда статьяш кхыйола пропагандистски материалаш. Газеташ тІера пропагандистски статьяш, радиош телевиденош передачаш майра, тІатоІара майен долаш, пхе шера план кхоачашъяр дукхъ лоаттабоча къовсама оагІонарча дехкараша айтта юкъаьнна, массай творчески инициатива хьатьайоре хьинаро новкъостал дош хила эза.

Кердача этапа чу даьннай хоржамий кампани. Масса а мехкашкара агитаци йолаенай депутаталла хоржа оттабаь кандидаташ коммунистийи парте боацарийи хаьккъа блока еккалеш могабеш. Советски нага пачхьалкхен Іадаьла лакхарча органа юкъе балийта кандидаталла оттабаьча, даьхен бизза болча нъоагІйи магарийн къахьотьа уйла тІаозаргІолаш дувцар — пресса хоархІаме дехкар. Хоржамашта бокъонца масса оагІоратьяре доазийта деза чІоагІа хаькъа тешам бокъарий къахьегамхоа общественни гІуланхош. Коммунистически парте, вай строе хьакихьоль советски саг дукхаьне догІаьар кхьатьуийа деза. Вай вахара белгагагІа йола оагІош, социалистически демократе майна дарра кхьатьеэл безам болаш хиларца белгалъяьа я. «Советская Белоруссия», «Новгородская правда», «Советтин Кыргызстан», «Социалистик Татарстан» хиача газеташ тІа а копайоазош органаш тІа а копайийтта очеркаш, радиош телевиденош дукхха передачаш.

Социалистически демократе принципаш тІа тоделлача масса сооаграшка политический чІоархьаш [illegible] хІоанаш депутаталла оттадеча кандидатай къахьегам [illegible]. Кхыча тайпара цхьайолча газеташ тІа а, радиош телевиденош передачаш тІа а [illegible] шоай хоржамхоаш, депутаташ хьалха оттадеча [illegible] коммунистически болхлош [illegible].

Хоржамашта кийча ара миллионаш къахьегамхой юкъаьэзой. Пресса де дезар — хоржамий кампане лелош къаьстта оперативно йуцмига, хоржамий участкашарча, агитпунктыйшарча, таржаргой клубашарча балха бокъем белгалбош мел долча тІамашта чІоагІа уйла тІейоазийтар. Лекцеш, беседаш, хоттаргІий-жоп лой собранеш, читательски конференцеш, хоржамхоаща депутаташ віашагІбеттаболар мишта лел, цу дакъе малагІа опыт Іоаьй, организацеш болх мишта віаштІехьбаьккха — копайоазою доаша тоаркадеш хила деза уж дешаш. Хоржамашта хьалхарча къахьегамхой собранешка притазо советски боахамо органий гІулакхашкарча кхоачамбоацараш, дукхта предложенеш тел гІулакх мишта тоадергдар хьеж. Уж дешаш дувлаш шоай оагІонаш дІатедар, хоржамхоаьнхараш сиха тоаде новкъостал дар. Советий болх масса оагІораьа эргІобоахаш тоабар лакхарча доаццаш вай газетийн журналий дегІар да. Советски Іадаьла лакхарча органе хоржамаш дахьа кийчо яра даькъарча шоай дехкарашк дикагІа лоархІадоргда копайоазош, радио, телевидене цар гІулакхаш партийни комитеташ дукхагІа тоаладеж, журналистски коллективашта цар дош дола кулгал юцадимболешагІйца пайдагІаш хуле. Партийни комитеташа йоахко а эза цу болх пресса шеррача фронтагІа, бокъонца уйла а хь уттаеча планагІа, дикагІа доль творчески ницкъаш юкъе а йоаш лелабара. ЧІоагІа лоархІаме да моттигашке хоржамий кампане лелама хьакъехьа радиоцеша газетиаь информацеш толар, дика чулоацам болаш безам тІагІоргболаш йолча пресса выступленеш агитационно - пропагандистски балха тІа боккхагІа пайда эцар.

Укх денош газеташа копадетт къамсарча парте политика чІоагІа къовбаьлеш, хоржамаш кулча дийнать шоай голосаш даггаьа раьза а хинна коммунистийи парте боацарийи бокъргІоацина блока кандидаташта тІехьа дІаяйа. Партен хаькъе мокхаз санна чІоагІа цхьоагІо цІаьнха а лахьеиха шоаш хийца хинар дуцаш дола гордашкарчен юртешкарчен къахьегамхой письмаш. Копайоазано хоам бу, хоржамаш гулле ди хьатІохкачалетьа ах шера заданеш кхоачашъе кьыркІачв хьалха латтача коллективий нердача декхарий хьоатьехьа, ярадангьа ловзарий инициатива хьаллоецаш а догІактуилаш а. Пресса чІоагІагІа хьаьтуйка беза производстве эффективность лакхъяр дукъа, пятилетка план хьакха кхоачашъяр дукъа деррига таийъе лоаттабу къовсам.

Копайоазон деналерча дешо кху а чІоагІагІа новкъостал дергда СССР Лакхехьарча Совете хІоца хулча хоржамашка коммунистийи парте боацарийи цхьа болча блоке керда сийлахь истало билхоре!

(Укх шера 23 маера «Правда» передовая).

Юбилейни вахте латтача Грозненски химически комбината № 122 йолча цеха вокхагІйолча аппаратчика Семенов Ивана къаьстта дика къахьегама толамаш доал укх шера. Юкъара лаьрхІача хІара сменах нормаш 125 — 130 процент кхоачашъю цо. Массаза а технологически режим нийса а лелаеш, цо вракеца продукци дикан тІехдинен хул.

Сурта тІа: болх беш ва вокхагІйола аппаратчик И. Семенов.

С. ХУГАЕВА сурт.

РЕЙД

ТОАБЕ КХАШКА ХИЙ ДИЛЛАРА БОЛХ

ХІанз, гурахь дІадийнача ялата фийг булача хана, чІоагІа лоархІаме да кхашка хий диллар. Из ха а хоьш догІйн хьисапе хий деттача еррига установкех пайда а эцаш дІайийнача культурашта хий детташ ба Надтеречни района боахамашкара кхаш лаладераш.

«Надтеречный» совхозе планех хий дехкаш 914 гектар лаьтта да. Дика віаштІехьбаьккхаб цу совхозе кхашка хий диллара болх. Канала чура хий хьаувзача насосни установка тІа болх бу Шикиров Саид-Ахьмада. Дукха ха я из цу установка тІа болх беш вола, хІаьта цун балха гоггал дика аикъайоал хий дуллаш. Иштта, гурахь дІадийнача ялата хий дуллаш Саид-Ахьмаден цуппа болх беча Тасуева Матусен Солтаева Рахьматаси дийнахьерча нормал шозза дукхагІа хий дулл лаьтта.

Хий тохаш боахкача наьха къахьегама овсарле лакхъяра доккха новкъостал ду кхаш лелаперий балханара безам совбаккхара віаштІехьъяьхача мероприятеша. ХІаьта нийса гІулакх даьд совхоза кулгалхоша насосни установкаша а доагІан хьисапе хий деттача установкаша а шин сменах болх белга віаштІехьдаьккха.

Лакха хьокхамаш гойт шоай балла тІа Саид-Ахьмада сменшика Бетиев Абуезитен кхашка хий нийсв диллара тІахьожам лоаттабеча цунца болх беча кхалнахен. Боккха пайда эц боахамо механизатораша Бетиев Рамзанен Темиргултанов Іеьласи лелаеча шоллагІча насосни установкех а.

Шин насосни установкал совгІа кхашка хий детташ к йнь ДДН-45 марках йола догІан хьисапе хий тоха установка. Уж лелаерьш ба йоккха опыт йола механизатораш Сайдулаев Салман, Сербиев Іумар, Муцыкаев Муслу, Успев Султан, кхыбараш. Шоай сменаш нормаш юкъера лаьрхІача 130—150 процент кхоачашъю цар. ХІана йнь установка суданска баьца хий тохаш я.

— Хий диллара кийчъяь яцар суданска буц дІайийна участок. ХІаьта а оаха дехарахрах цу участках пайда эца бокъо елар тхоца гидростроителаша. ХІаьта тхоай доакъара база чІоагІъяра суданска буц дІайийра оаха цу участка тІа, — йоах «Надтеречный» совхоза директора Асланакова Вахас.

— ХІанз 80 гектара хий теха баьинаб механизатораш, хІаьта ер хІара кхоачалуш суданска буц дІайийнача еррига участке хий теча а бергба. Суданска баьца хий техачул тІехьагІа силоса лаьрхІа хьажкІаш дІайийнача кхашка болх бергба механизаторша.

Совхозо планах укх шера хий дилла деза дукхагІа дола лаьтташ хий диллара шІенхаштта кийчдаьлац. ХІаьта а хІанзлехьа біаьш гектараш долча лаьтта хий дилла баьинаб совхоза къахьегамхой. Царех 150 гектар гурахь 166 гектар біаьстин йийна культураш, 12 гектар баьцадараш, 43 гектар комсаш я.

Лакха хьокхамаш доах «Знаменский» совхоза кхашка хий лехкараш а. Укх шера планех хий дилла дезаш 1062 гектар лаьтта да боахаме. ХІаьта цу дерригача лаьтта хий а дилла, кхы а планал совгІа 600 гектар лаьтта хий техад совхоза догІан хьисапе хий тохача установкаш тІа болх бераша.

ДІайийнача культурашта цу тайпара тІахьожам а лоаттабеш дІахо а къахьега, шеко яц цу боахамий кхаш лелаераша укх юбилейни шера шоаш тІайийна дехкараш толамца кхоачашдергхилара.

Кхыча тайпара віаштІехьдаьккхад кхашка хий диллара гІулакх «Кругловский» совхозе. Планах хий дилла дезаш 1531 гектар лаьтта да боахаме. Цу тайпара дукха хий дуллаш лаьтта хилча хетаргахьа района боахамашта юкъе массанел дукхагІа хьат, комсаш, доакъара лаьрхІа дІайийнача культурай хьувкъам чуэца безе «Кругловский» совхоза кхаш лелаерий. Цхьабакъда шоай торонех бизза пайда эца віаштІехьдалац цар. ХІаьта цу лаьттара чубахьа хьувкъам цхьайолча хана района эгара лохагІа а хул.

— Укх юбилейни шера 200 гектара тІа ялата лаьрхІан 135 гектара тІа доакъара лаьрхІан хьажкІаш а иштта кхыйола культураш а дІайийнай оаха хий дехкача кхашка, — йоах совхоза керттерча агронома Датиев Юсупа. ХІара гектара тІара 20 центнер фуалаьъха хьажкІаш чуэ лергІ укхаза, хІаьта доакъаре йийнараш 125 центнер. Хий дадкача лаьтта цу тайпара хьувкъам кхибар Іехь да. Цхьабакъда нар боахамо лоаллахьа уллача «Надтеречный» совхоза А. Тензиева кулгалдеча хьажкІаш лелаеча звеной коллектива хий цо дехкача лаьтта хІара гектара тІара чуэца лергІа хьувкъам а ба «Кругловский» совхозе укх шера кхебе лаьрхІачул дукхагІа лаьхкагІа.

Іуйранна ялх сахьат даьлча деза гуш яр догІан хьисапе хий тохача установкаша хьадетта хина хІамараш «Знаменский», «Верхне-Наурский», «Надтеречный» совхозий кхашка. Цхьабакъда, цу хана кхаь тІа дІахкаьча яцар догІан хьисапе хий тоха установкаш «Кругловский» совхозе. ХІаьта нйс сахьат доаллеш мехе болабаланзар болх ба я.

Совхоза догІан хьисапе хий детта ДДН-45 марках йола установка йнь я. Царех шинь я лакхъяь мощность а йолаш керда. ХІаьта канала чура хий хьаувза насосни установка а я совхозе. Цхьабакъда из установка хІанз а балха юкъе доалаьац. Цу дерригача хий тохача техниках лерттІа пайда эцац укхаза, из дере хІанзлехьа дукхкача лаьтта хий теха хургдар боахама механизатораша. Бахьанаш: цу установкаша кхача совхозашка санна шин сменах болх ца бар, ехача царна сиха эша гІулакх лоаттадеш механикаш а болаш летучка ца хилар, цига болх беш боахкача наьха балханара безам совбаккхара гІулакх лерттІа віаштІехьадаьккха доьхилга.

Белгалдаккха доагІа укх хана эгара дукхагІа хий, деза культураш ялатан доакъаран лаьрхІа йийнараш йола. Цхьабакъда «Кругловский» совхоза къахьегамхоша хІанз хий тохараш керттерча даьтъе комсаш я.

Лоацца аьлча, долаш дола кхоачамбоацараш дІа а доахаш кхашка хий диллара болх лерттІа віаштІехь ца боаккхе, тамаш я укх юбилейни шера цар тІайща социалистически дехкараш кхоачашдойла.

«Сердало» газета рейдови бригада: П. КАРАЕВ, Надтеречни района хин-боахама начальник, С. САЙДУЛАЕВ, «Надтеречный» совхоза механизатор, М. ХАМАТХАНОВ, «Сердало» спец. корр.

КАРАГІДУВЛАРАШ ДИКА ДА

«Производства резервах пайда эцилга тоадарей хальха боахама экономе режим чІоагІъярей» хьакъехьара КПСС ЦК, СССР-а Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо чІоагІа раьза хинна тІайийцар «Красный молот» завода коллективо. Дукхача болхлоша, инженерно - технически болхлоша хьинар кха ца деш къахьег кхомбараи экономи ярн тІаьрзаьв йола керда резерваш тахкара. Цо лоархІамо Письмо арадаьнначул тІехьагІа завода болхлоша кийчаьй 192 рационализаторски предложени, царех хІанзалехьа производствана юкъейнхьай 132 предложени.

Уж предложенеш дІаеннай В. Лисева керте латтача къахьегам Іилмай лерда тІа віаштІехьбаккхара йолча лаборатори коллективоа. Цига чарка обработка а йийа, производствана юкъеьхьу уж. Лакхе йийцача предложенех 44 предложене мел пайда бу хийнаь. Цар шера 248 эзар сома пайда бу.

Болат лоаладеча цеха балха юкъейнхьай вракеца болат дукхагІа хилийтара йола дукха мероприятеш. Цар шера производствана беш бола пайда 119 эзар сом да. Цига кийчъяьй фланцаш йовсайра керда технологи, из бахьан долаш цу участкера болх шозза атагІа ба. Формировочни участка кхоалагІча пролете оттае лергІ керда кха бункер, цу гІулакхо къахьегам дикка аттача боаккхаргба, хІаьта къахьегама овсарле кха процент лакхъергья. Царех цхьа бункер хІанадехьа дІаоттаьй.

Керттерча металлурга отделом централни заводской лабораторен хьачуйийцай производствана юкъеахьа лергІа 7 рационализаторски предложени. Цар шера 53 эзар сом пайда бергба.

Хьалха завода кеара хьагул а деш «Главвторчермет» дІателар тиша аьшк, кхычахьара лоалаве метал тха заводе хьахухьашехьа. ХІанз оахош хьагулдаьча металла заводе обработка е лаьрхІад оаха. Цу тайпара доло метал шера тха заводе Іов 2000 тонн. Из мероприяти чакхъьйкхача завода коллективана шера итт эзар сом пайда хургба.

ХІара цехе могаль рационализаторски предложенеш производствана юкъеяхьара хьинар кхо ца деш къахьег, царех мел пайда баргба хьеж.

КПСС ЦК, СССР-а Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо дийцачул тІехьагІа дукхха дукхагІа хинпай технологи хувцара, къахьегама овсарле лакхъяра, техниках дикагІа пайда эцара рационализаторашо, новатораша рационализацеи изобретенеи заводской бюро хьачутела предложенеш. Укх лоаццача хана цу бюро хьачухкаьча предложенеш 174 я, царех производствана юкъеахьа кийчъяьй 156 предложени, хІаьта хІаналехьа производствана юкъейнхьай 31 рационализаторски предложени.

Чон лоаладеча цеха мастера Р. Долженкова еннача предложенех латхалаштта кепатохара технологи хийцар, цох боккха пайда бол. Модельни оснастка яра технологи хийцар мастераша ин. Долженкова, Назарова еннача предложенех. Из бахьан долаш хІанз цу гІулакхьага дІахьа средстваш кІезигагІа хургья. Рационализатораша ин. Исакова, Гамана, Смютина еннай механически станокех пайда эцилга тоадара тІаьрзаь рационализаторски предложенеш. Цар лакхъергья къахьегама овсарле, кІезигагІа йовргья балха ха.

Запасни латхалаш хьаеча цехе хьалха дІаяхача хана бетта 15—20 сахьат балха ха йоййора церча 3 станока тІа. Техниках дикагІа пайда эцара, балха ха эехьа йоасргйоацаш гІулакх віаштІехьбаккхара рационализаторашо ин. Еремина, Голина еннача предложенех хийцав ТВЧ установка схема. Укх тІеххьарча хьаь бетта цхьаькха минута сеца лаьттаац станокаш. Иштта да кхомбарам экономи ярн тІехьа къовсам лоаттабеча рационализаторашта карагІдийнараш.

И. СОКОЛОВ.

ТЕОРЕТИЧЕСКИ КОНФЕРЕНЦИ

Селхан КПСС Нохч-ГІалгІай обкома политически просвещене ШагІа В. И. Ленина балхаш Іомадеча шин шерарча теоретически семинара ладувгІарий теоретически конференци хилар. Семинара тема: «В. И. Ленини коммунизм хьалъяра проблемаши».

Конференци хьаеллаш КПСС обкома секретара Х. Х. Бокова белгалдьаьккхар хадданза ший идейно-политически боарам лакхбеш болх белга хІара партийни, советски, боахама кулгалхочун хиланза дарглоаца хьал да.

Конференце «В. И. Ленин — обществе социалистически коммунистически эргаяккхара гІорваьнна теоретик» — яха доклад бир Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Совета председателя заместителя, исторически Іилмай кандидата Л. Б. Дидиговас. Доклад юкъаш къамьелаш дир республика финансий министра П. Я. Гуресев, профсоюзи просвещене, лакхерча школа, Іилмай учреждений болхлой обкома председателе М. С. Супруновас, социальни Іалашон министра заместителя Л. А. Осиповас, республика уиахаІено доранра министра заместителя Т. К. Конотоповас, республика прокурора заместителя И. А. Албестова, кхычар.

Конференци доакъашхоша партийни дешарь системерча кердача дешара шера рекомендацеш тІайийцар.

КЪОНАБАРАШ БА КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЕ ЕЗАРАШ

Политически литература издательства дукхача тиражагІа араяйийта «Къона бараш ба коммунизм хьалье езараш» яха КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева докладий къамаьлий сборник. Сборника тІарча материалаштІ хьехьоах коммунизм хьалъеча кулгалдара, дунен социализма система, дунен халкъашта юкъера коммунистически болам чІоагІбера КПСС-о беш бола боккха теоретически практически болх.

Кагирхоша беш бола болх ший революционно - эргалоеш вай баьхах лаьрхІамегІара біаьччв дакъа санна долорІ вай Ленински парте. Тахьнара къона тІехье — вай мехка кхоане.

(ТАСС).

КЕРДА СИЙЛАХЬ ЦІИ

РСФСР заслуженни геолог яха керда цІи а эгааьй, цу цІера хьакъехьара положени а чІоагІъяьй Российски Федераце Лакхехьарча Совета Президиумо.

Из цІи лы итт шерал кІезигагІа йоацача хана геологически организацешкеи Іилма - тохкама учреждениешкеи болх баьча а геологен лаьттан ченеш тахкарен дакъера шоай практически а Іилман гІуликташца къаьстта белгалбаьннача а лакха-квалификацешни Іилма - технически Іилмани болхлошта. Иштта из хьожаш геологически хадараш кийчъеен кхеоен гІулакха къаьстта дика хІамаш карагІдаьннача хаха а.

Из цІи РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо лоа а СССР-ен РСФСР-ен министерстваша, ведомстваша йоагІ-йоагІача профсоюзий централни комитеташа цхьана хьахчбеннаьашта.

РСФСР заслуженни геолог яха сийлахь цІа еннача наха РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Грамота а кьыкха тІа йоаллаю, оттаьча образецагІа йола «РСФСР заслуженни геолог» яха чІад а яь.

(ТАСС корр.).

Хьайбашта—шортта доакъар

Колхоза кхыча доакъошта нийса торкам тІабахийта лелабе дезаш да хьайбаш а. Цар продуктивность лакхъерал віалла хьица дезаш а йаь, доакъара база чІоагІъяра гІулакх лерттІа віаштІехь ца даьккхача. Цул совгІа, доакъар Іалашдара темпаш лакхагІа хила еза хьайбаш дебазара темпел. Иштта гІулакх віаштІехьдаьккхача моттиге мара лакхъяла йиш яц хьайбий продуктивность.

Тха колхоз районе четтел, республике а хьалха латтаярех я. ДІадахача шера пачхаьалкхена хьайбий продукташ йоккха дакъа хача толамех КПСС райкома, райисполкома, юртбоахама производственни управлене карара-карара тела ЦІе байракх елар тхона. ХІаьта укх юбилейни шера яхы а дикагІа да хьайбаш лелдерий толамаш.

ДІадахача шера хІара Іаттегарэ 1800 килограмм шура яьккхар тха хьайбаш лелаераша, планах йоагІар 1140 килограмм мара йолашча. Кхы а дикагІа да В. И. Ленин вах 100 шу дизара накъабоагІаш тха хьайбаш лелаераша даьха толамаш. Шера планах колхоз дехкарийла яр пачхаьалкхенга 30 тонн дулх доаха. Цхьабакъда хІанзле Даьхенга дІакхаьчад 35 тонн дулх. Иштта, кхоачашъяра гарга я пачхаьалкхенга шура йоккхара шера план а. ХІакале шура дІайийча дукхтешка дІакхаьчай 120 тонн шура. Шера план кхоачашъяра кхы а йоккха эзар 40 тонн мара яц. Уж толамаш доахаче хьинаре дакъа лаьцад ферма дикагІа болча доярказа Аларханова Урхета, Ахмадова Маймнта, кхычар. Шоаш гІулакх деча доахах хІарачегара байначу бин бетта 900 килограмм шура ялкхай царех хІарачо, шера планах йоагІар 1500 килограмм мара йоацача. Цу тайпара лакха толамаш датарах «За трудовую доблесть» яха Ленински Юбилейни медалаш еннай царна. КІезига бац тха колхозе цу тайпара къахьега доаркаш. Ишта дика къахьег шурий-товарни ферме кхойтталагІча шера болх беш йолча йоккха опыт йолча доярка, ков. Дакаева. Ца кхоеш дІалу цо наха шийн опыт.

Хоши мя хьаллара хьайбаш леладерий толамаш дувзадена дІ доакъара база тешпаме чІоагІьярпа. Массаза лачна укх шера а хьайбашта шортта доакъар Іалашдара хІанзе а тохабеннаб, лаьрхкІа цу гІулакха віамагІъеллача доакъар Іалащдеча бригада болхлой. Чуэца Іолаенна 700 гектара тІа йийна люцерна. Ала доагІа, укх шера хьалха дІалехача дикънех хІара щерарчуа из доакъара культура дукха дукхагІа йийнайга — 300 гектар гаргга. Планах лаьрхІачул дукхагІа йоал гектара тІара йол цкъара хьаккхача. Люцерна нийсса доакъарийна лаьрхІа кхаш лелаераша дІайийнай 220 гектар хьажкІаш, 100 гектар судани, силоса лаьрхІа 100 гектар гидуаргаш. Шеко яц уж культураш а леохІача тайпара дика хиларех. ХІанз аьлча уж дІайийнача кхашка кхоачам хиллал цкъара хий диллад, кхы мел долла гІулакхаш даьд. Доакъар Іалашдара оттаь план ший ханнахьа кхоачашъе торо хулийтаргья хІара гектара тІара, кхозза хьаккхача, цхьа тонн гаргга яжйолаш дика хьийкъа люцерна хиларах. Цу гІулакхо доккха новкъостал хургда хьажкІаш а иштта дика хьахулаш хиларах. Шеко яц, 3,5—4 эзар тонн силос йоалла торо хургхиларах.

Укх шера доакъара база йоалла гІулакх віттача доаккхаргда дІаладахача шера сов а хьынна юкъедисача доакъаро. Колхозе а 80 гаргга тонн люцерна йол, 150 тонн силос, цул совгІа, 57 тонн тІеххий хьабар, жмых, иштта кхыдола доакъар.

ХІанз тха ферма доахан цоташке доажадеш да. ЛаьрххІа цу гІулакха дІайийнай 200 гектар мукхи гурахь дув кІал. Цу йиш хулийтаргья хІара Іаттагара йоаккхаш йола шура юкъера лаьрхІача дийнахьа буса 10—15 килограммага дІакхоачае. Хьайбаш лелдерий коллективо лаьрхІар ер бутт чакхбоаллаш пачхаьалкхена шура йоккхара шера план кхоачашъяь яккха. Дения дош кхоачашдара доккха новкъостал хул хьайбаш лелаераштта юкъе яьржача социалистически яхьах. ХІара декаде доярказа, скотникаша баьча балха итогаша йича гучадоал, хьалха латтараша хаддаза хувцалуш хилар. Хьокхама доска тІара цІерашн, премеш иераши хІара декаде дІана дап хьнна хувцалу. Из да тха хьайбаш лелараш цаІ шолгаІчул тІехьа ца виса гІертанн хьаьнала къахьегаш хилар. Иштта да юбилейни шерара тха толамаш.

А. АХМАДОВ,
Гудермеса района «Октябра 40 шу» колхоза шурий-товарни ферма заведующи.

ПРОИЗВОДСТВО ДЕГIАКХУВЛАРА ДЕША—ДУКХАГIА ТЕРКО

РАЙОННИ ГАЗЕТА ОБЗОР

Республикин къахьегамхоша тIаьхьарчу кьовсам лоаттабу пятилетка тIехьарча шера задании юбилейни шерара дехкий социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдара. В. И. Ленин вый 100 шу дизар дездарца дуъ задании деррига халкъа патриотически хьинар дIадехнача хьалхашка беш ба из болх.

Къахьега коллективаш я «Ленина байрахь» яхача МалгIабика района газета даим юцаран. Даим газета оагIош тIа кепатт райони промышленноста, транспорта, гIишлошъеча болхлоша доахача толамех. 1970 шера цар тIайнйцача социалистически декхарех йола материалаш, промышленни предприятеша дьыза толамаш.

Укх шера керда, доккхагIдола социалистически декхараш тIайнцад промышленноста, транспорта, гIишлошъеча болхлоша: шера планал совгIа 2044,3 эзар сома мах йола тайп-тайпара продукци хьае а цунна реализаци е а, хIаьта пхиъ шера план цаьна лаьрхIача 1970 шера 7 ноябрь хьатIаоттале кхоачашде.

Аллха цхьан «Малгобекнефть» НПУ мехкдаьттахоша декхар тIа-ейнад пятилетка чакхйоалча шера Даьхенна планал совгIа 150 эзар тонн мехкдаьтта дала, 2,8 миллион киловатт-сахьат электроэнерги яла.

Къахьегама хьинар яхь а ейзаьа «Производства резервех пайда дикагIа эцаран халкъа бозхаме экономе режим чIоагIъярен» хьакъехьарча КПСС ЦК-а, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмос. Из дуйнача юкъе дакъа лоацаш хиннаб 8 эзар совгIа болхлой, колхозахой, инженерно-технически болхлой. Къахьегама оасарле лакхъяра производственни мощностацка пайда дукхагIа балийтара, боахам технически эргабьккха тоабяра, бедал, материалаш, доагор кходаре уйла тIаерзаеш йола дукхий предложенеш елар къахьегамхой коллективаша. «Ленина байрахь» яхача газета оагIонаш тIа хьахиннай «ЗIамига а доккха а мол долча хIаман кхоамбе» яха рубрика. Цу рубрикапа кIал газета кепатт «Коммунистически къахьегам бахьан долаш», «Резерваш дукха я, царех бизза пайда эцар декхар да», «Резерваш лелаш», «ХIаман кхоамбари хьурматдари духьа», «Март бетта планаш тIехьхоачашъергьа», «Мехкдаьттахоше могаду», «Письмона жоп луш», «Къахьегама денала символ» яха а кхьйола а статьяш.

Кхоамбарен хьурматдарен темана хетаь тайп-тайпара материалаш кепатт газета: моттигашкара репортажаш, партийни болхлой выступленеш, коллектива къахьегама гIулакхех боахама култалхочо дувцар. Масала, 1970 шера 23 марта газета кепатеха арахьекхай «Къахьегама оасарле лакхъяр — коллектива керттера декхар» яха парта горкома секретара йов. Н. С. Дьячкова статья. Статье автора ма дарре дувц КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо къахьегамхоша хьаллоацаш, хилларах. «Малгобекнефть» НПУ предприятешка аIашагIа а ейка болх беш я къахьегама оасарле лакхъяра резерваш лехе комиссеш. Къахьегама оасарле лакхъяра резерваш лохаш баьча балха итогаш ю цхьоалагIча мехкдаьтта промысла комиссе хIара бетта. «Газета дувц», резерваш лохача комиссе членаша НОТ-а группана цхьана бригадаш йолча дIа а гIойл, тоха болх, балха ханах производственни мощностейн биззагIа пайда эцара тIаерзаь ходамболлаш йола мероприятеш могаю. Царех цхьайола мероприятеш юкъехьарах шин водбпасосера гIулакх ду персонал дIа а яьккха 8 сег мукъаьваьннай. Бригадашкара кагий, къьвенна хиана участкаш аIашагIа а теха, мехкдаьтта промысловни оборудованеш, фонтанни скважинашта, групповой установкашта ремонт ю гIулакх дуа специализированни производственни звеньяш яьй. Цу доллача хIамашо беш хулийт балха ханах пайда дукха а дикагIа эцеш къахьегама оасарле лакхъеш.

«Резерваш дукха я, хIаьта царех бизза пайда эцар декхар да» яхача статья тIа газета язду: «Мастер Х. А. Хамурзиов кертехь латтача № 809 йолча буровой коллективо цхьоалагIча квартала планаш социалистически «декхараш деррига технико-экономически гьоккхамашта кхоачашдьда». Цхьабакъда, хIамай кхоамбарен хьурмат дарен дешаш малагIча хьйл тIа да хьожаш яьча анализо хьахьеккхар, безача маьха йола сатзалаш (втулкаш, клапанаш, поршенаш, кхьйраш): ханал хьалха тишача аьнкаша каст-каста гIаккуьаш хилар. Оборудовани балха гIулакхна йовцаш яьсса ккестош а моттигаш я. Чакхйнача болхлой собранешка белгальяй кхы тIа а резерваш лехаран царех пайда эцарен тIаерзаь дукха мероприятеш.

«Коммунистически къахьегам бахьан долаш» яхаш я «Малгобекнефть» НПУ профсоюза групкома инструктора йов. Буаурнеа язьаь статья. Цу тIа дувц управлене мехкдаьттахошта юкъе коммунистически къахьегама коллективаш ударникаши яха цIи ингхара лоаттабу кьовсам шерлуш латташ хиларех. Из сийлахь цIи лелаеш 1216 сег ва укхаза. Цхьабакъда, Сийлахь цIи лелаергйолаш душ вя. ГIулакхаша чIоагIъе да из. ХIанз мехкдаьтта управлений бригадаш, участкай, цехий коллективашка общественноста хьалхашка отчеташ таь коммунистически къахьегама ударникаша.

Газета тIа йоккха моттиг дIалоац къахьегам Iилман дарна тIа аIаштIехьбеккхара, рационализаце, социалистически кьовса итогаш ара (бетта, квартала, шерана дакоштта хетаь) дехаш, производства эффективность лакхъяра малхъеш.

«Ленина байрахь» яхача газета балха дика оагIош белгалйоахача уйла тIаяхийтанза иргьаш теркал ца деш, кьоаста ца деш дисача дешашта.

Вай замалахь белгалагIа доле гIулакх да парте — советски общественни кулгалдечей лостам телечей вийза — лоархIам дIахо лелалуш хилар. Цунна белгалбоаллаш ба партийни вахара деший газета оагIош тIара лоархIами моттиги. «Ленина байрахь» яхача газета хIана а кIезига юаш партийни строительства, партийни, организацей вахарен гIулакхий проблемаш, партийни организацеш коллективерча гIулакхашта хьалхарча хIара коммунисти бехктокхамен лоархIам. ХIаьта уж ба производства эффективность лакхъяра тIехьарча кьовсамхой хьалхарча мугIарашка а этта бахе безараш, моллагIча балха тIа кердадар, толашагIдар хьаллоацаш, гIулакх творчески лелаеш хила безараш.

Газета оагIош тIа яц халчьа тIахьожама группайн постийн рейдови материалаш, яхье нийсача коллективаша тIайнца социалистически декхараш миштa кхоачашду хьажарах йола материалаш, кIезига кепатт критически материалаш. Газета къечамбоаллаш да рубрикаш каст-каста хувцалуш, цхьаттерра дола кьаоаш керте гIолла каст-каста деш хилар. Масала, 19 марта дIайолаьйир «ЗIамига а доккха а мел долчи хIаман кхоамбе» яха рубрика, кIал кепатеха хIаман кхоамбаран хьурматдарехи йоле материалаш я йолаш, 21 марта дIайолаю «Промыслоншкаша хьа а йоах, кхоачаш а дуъ» яха рубрика, хIаьта 24 марта — «Резерваш оарцагIйоах». Цу рубрикех цхьанкха а яц газета оагIош тIа ирсаза а лелаеш. 24 мартен 16 апрелен кепатеха оршьннача статьяшта керте гIолла дьь йоахош цхьатера да — «ХIаман кхоамбарен хьурматдари духьа», 21 мартен 26 апрелен — «Монтажникий хьинаре къахьегам» а «Мехкдаьттахой хьинаре къахьегам» а, и кх. дI. Цу тайпарча шаблонносто сахъердина хилийта газета, кудухьа бебе хилийте аза кепатта материалаш.

ХIанз СССР Лакхехьарча Совета хоржамашта кийчо ена дешаш моттигаро нийсйоалаш лаьттар санна латт аьлча, из латт, къахьегамхой беррига низи хьаьлари производства эффективность лакхъяра, къахьегама оасарле тIа-тIа дукхагIа айяра, деррига керерча резервех пайда дикагIа эцара, хIамай кхоамбарен хьурматдарен режим йиза кхоачашьяра тIадерзадарах. Цу-нах латт пропагандиста, агитатора, массай организатора фуйдеш.

В. ИЛЬМИЕВ,
КПСС Нохч-ГIалгIай обкома инструктор.

ЧИМКЕНТСКИ ОБЛАСТЬ. Сырдарья Кызылкумашкара балхаш. Экскаваторщикаши, бульдозеристаш, скреперисташи вогучча 200 кубически метр хий чакхдоалийташ дала 105 километр дIаьха канал дохкаш ба укхаза.

СУРТА ТIА: [illegible]
А. Идрисова сурт.
ТАСС фотохроника.

Кхомбар-хIаране декхар

ТОРОНЕХ ПАЙДА ЭЦ

Коммунистически партей, Советски правительствос чIоагIа йоахко ю боахамаш кхомбарен хьурматдарен гIулакх дика аIаштIехьдаккхара. КПСС ЦК декабрьски Пленума белгалдьаьккхад СССР-а экономика боахам дегIабоалла бара керттера лостам общественни производства эффективность лакхъяр хилар. Уж декхараш кхоачашдеро бокхаза лоархIам болаш да кIара машина механизмана дика доал дар, бедал, доагор кходар, хIара балха минуташ бизза пайда эцар.

«Производства резервех пайда эцилга товдараки калкъа бозхаме экономе режим чIоагIъярах» долча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письма дийца а дийца «Чечингстройтранс» объединена коллективо лаьрхIар массайолча участкашкара резерваш гуча а яхе производствене юкъеяхьа, дикагIа пайда хургболча тайпара хIара болхлочунга къахьегийта.

Цу лоархIамерча гIулакхо зенча собранешка болхлоша тайна предложенеш пардо а дуацаш кийчийр производства резервех пайда эцилга товдаран экономе режим чIоагIъяран тIаерзаь мероприятеш. Производства эффективность лакхъяра объединене ерригача службашо беш бола болх: автотранспортех пайда эцилга цо пайдане болх бера коэффициент цхьа процент лакхъяра чотех товда, автотранспорта принципех пайда эцилга 4 процент лакхде, котловеш йоахача, шоаште эшена гIулакхаш транспортага дIадоахийтар 5 процент кIезигда, цхьан сменах машинашка болх байта, 44,3 эзар киловатт-сахьат электроэнерги кхоара организационно - технически мероприятеш чакхъяха, иштта 332 гигакалори, цхьа процент доагор кхоада, иштта кхы дукхаза мероприятеш чакхъяда. Уж ерригa мероприятеш чакхъяьхача пачхьаьлкхенна 120 эзар сом пайда хургба. Укх шера цу деькъе дукха балкаш дешд. Из бахьан долаш керттерча хьоккамий хьалхарча биъ бетта задании толамца кхоачашьяьй. Духьаьла хьалхарча квартале къахьегама оасарле 8,4 процент лакхъеннай, мухь дIа-юха бахьерга дIабода мах лохбарех пачхьалкхенна 17 эзар сом пайда беьб.

Къаьстта дика къахьегама толамаш дехар апрель бетта. Мукъ дIа-юха бахьеш технико - экономически план 105,9 процент кхоачашйир, хIаьта тонний задании 107,1 процент кхоачашйир объединене коллективо.

Резервех пайда эцилга товдара, материалаш, бедал кхоаша чакхъьяхача мероприятешт хьахиннача итогаш яьй. Духьаьла хьалхарча квартале кхоаь электроэнерги 11,48 эзар киловатт-сахьата, 1н 519 сома мах кхеи я. Нормах лаьрхIанух кIезигагIа доагор а. Из бахьан долаш укх шера кходаь доагор 81,6 тонн я. Водителаша автомашинех боагIача тайпара пайда а эцеш, церна дика доал дар бахьан долаш дукхагIа аьлер фондеш, ремонтни автомашинаш. Цо тоаро кийчийтар пачхьалкхенна 20 эзар совгIа сом пайда ба. Цар а кхьна а масаеша хьакъох общественни производства экономически эффективность лакхбе тIа йоккхий тоненаш хилар. Цу торонех бизза пайда эцара хIара болхлоча хьинар эзо ца деш къахьегара деза.

Эггара дикагIа технико - экономически хьежамаш да В. А. Безгубов керте латтача коммунистически къахьегама сийлен цIи лоацача № 1 йолча гарана-филиала коллективе. ДIадаьнна шера йиълагIча квартале кхоачашде план кхоачаш ца еш хиннача Н. К. Елисеева керте латтача № 3, йолча гарана - филиала укх шера цхьа бутт дIабаьнийтабе, бетта план кхоачаш ца еш.

Тха предприяти болх бе йольача дика уяхаза къахьегам италташ, бIаьш кадрош болалой, къахьегама ветеранаш ба, бIаьгарта бола ва шоай пхи шера задании кхоачашьеь. Дукхаьчар новкъостайта хьоахам а толаш къахьег, цар производственни, а къахьегама а дисциплине толаш моттиг корайоагIаргьяц. Цхьабакъда, цхьайолча цехашка, бригадашка коммунистически къахьегама ударникашта лелла къахьегам ба шоай сменни нормаш кхоачаш ца еш, къахьегама дисциплине толаеш бола нах. Уж санна дола кхоачамбоацераш ца нийсдалийтар дукха балхаш ду объединене коллективо. ТIаьргтта кьовсам лоаттабу къахьегама аIаштIехьбеккхара, къахьегама производственни дисциплина чIоагIъяра.

Объединене кулгалхоша, партийни, профсоюзни организацеш цаладдеш къахьег кхомбарен экономии ярен тIехьа ворхача социалистически кулгалдар товдара.

П.-М. ВЕДЕНИЕВ,
тха штата воаца корр.

РАЦИОНАЛИЗАТОРИЙ БОЛХ ТОАБЕРГБА

Юбилейни шера оасаре къахьег Грозненски барзкъаш тегача объединене коллективо. ГIалкуташ да цо продукци аравхецаран цунна реализаци ярен 4 бетта задании ханал хьалха — 25 апреле кхоачашъяр. Уж толамаш доахача дизза дакъа лоац рационализатораша. Духхьал 4 беттa 21 предложени балха юкъейоалаяьй цар. Цар производствана бахьаь пайда 12,9 эзар сом да. № 1 йолча филиала обмеющика П. Тарвкова, пхелагIча цеха слесара Я. Магомадова, цхьоалагIча цеха мастера А. Самотоевас, барзкъаш тегача цеха мастера М. Щербинас, иштта кхыча рационализатораша творчески къахьег. Цар телача предложенеша болх аттача баккхарад совгIа пачхьалкхенна бокха пайда бу. Масала, слесара Я. Магомадова «МаIача воьла барзкъий овкаш аIашкаувза приспособленик» яха рационализаторски предложени кийч а нь балха юкъейихьаб. Из бахьан долаш производствана хинна пайда 827 сом да. Иштта мастера А. Самотоевас «Верий ночний духх качхати эога а деьха кердача хьисапе тегар» яха предложени балха юкъейоалаярах 212 сом пайда хиннаб. Цул тIехьагIа аралецаш дола барзкъаш дикагIан хозагIен да, дикагIа маьхале а доал. Эггара дукхагIа рационализаторски предложенеш а тийннай, массаннал дукхагIа производствана пайда а баьб барзкъаш тегача цеха мастера Щербина Мариис. Ерригача объединене дикагIйола рационализатор лоархIаш я ков. Щербина. Цуи творчески къахьегама боагIаш мах а беш № 2 йолча «Гослалшвейпром» кулгалхоша ахчан премии. Сийлен грамотех еннай Щербина Мариина.

Шоашта карагIдаьнначох кховламбаь ца Iеш даим кердадар лохаш, из балха юкъеккхьаш, шоай практика цаьръеш, теоретически знанеш лакхъеш хьабоатIа объединене рационализатораш. Цар балха доагIаш дола новкъостал а деш тIахьожам лоаттабу технически отдела инженера А. Алексеева. Ховш механалара, теоретически знанеш ца хилар бахьан долаш рационализаторша хьачутела предложенеш цхьаьца кхоачамбоацараш доацаш хилаш. КIоаргIа Iомаю нов. Алексеева уж предложенеш. Цул тIехьагIа автораша берригаш цхьана болаш къаьст-къаьстан юаш предложенеш, беседаш ю. ХIаравар дIакхетаву фу дича гIалат доалийтаргдацар предложени кийчъеш. Цунга шийга товъайт шийн гIалат. Дохкха да нов. Алексеева рационализатораша деш доле новкъостал. Цул совгIа каст-каста теоретически консультацеш ю цо. Цига рационализаторашa гIеттаду теоретически хаттараш. аIаши дагабуал. Иштта практикаца Iомадьр теоретически дола рационализатораша, дикагIа, кIоаргIагIа уйлаш е боаз.

Ала безам ба са, дIахо йоалча хана кхы а дикагIа тоабала беза объединене рационализаторий болх. Из цар декхар я да. Цудухьа мугIарера болхлой дукхагIа творчески балха юкъеувза беза. Цу накъьеца, ала йиш я, производства резервашш дикагIа гуча а йоахаш боагIаш боле пайда эца аIаштIехьдаргда. Рационализатораша шоашта хьалхашка латтаче декхарех эггара лоархIаменагIа лоархIаш да производства резервех дикагIа пайда эцари экономе режим чIоагIъяри.

В. БАЛЕНКО
Грозненски кIамаш тегача объединене технически отдела начальник.

КИРОВОГРАДСКИ ОБЛАСТЬ. «Александрияуголь» яхача комбината Морозовски кIора разреза кIор 25—30 шера баккхал хургба. кIара шера 2750 эзар тонн кIора йоаххаш хилча. Дукха ю йовццаш укхаза аIашагIъелла хьиннай Новокраматорски машинашъеча заводо кийчъяь низ бола вскрышной комплекс.

СУРТА ТIА: Новокраматорски вскрышной комплекс.

А. Зепара сурт.
ТАСС фотохроника.

ХОРЖАМАШТА МА ДОАГIАРА НАКЪАДАХАР

ХIанз город Грознерча Октябрьски районе боккъоша кийчо ещ латт СССР Лакхехьарча Совета дача хоржамашта. Хьайнйла те дача хоржамашта. Хьайнйлла болх беш йолча ерригача 36 хоржама участке шоай гIулакх деш ба политинформатораши агитатораши. Цу хоржамий кампанена юкъе дакъа лоацаш нйс бIаь совгIа агитатори яхк бIаь совгIа активист - общественники ва.

Парте райкома шиъ хана дьайра семинар йир агитпунктай заведующеш юкхьанцарча партийни организацей секретарашцех. СССР Лакхехьарча Совета хоржамашта кийлуча я уж хулача а хана кхоачашде деза хьадаа доле декхараш оттадир царна хьалхаш ка. Семинаре къаьстта теркам тIабахийтар парте XXIII-ча съезда цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумий решенеш а социалаш а мамотта кIоаргIагIа наха дIадовзийта дезаш хилара. Массово - политически балхех ленински пропагандаш керттера теркам тIабахийта беза Ленински тематикана — сийлахь-йоккхача ленински тIехьаленна коммунизм котйоалаш хиларан.

Харжархоша юкъе беча массово - политически балха толам баларах уж бахача а болхлой коллективашта а юкъе ба болх кийоалаш хиллйтара гIо ду агитпунктай заведующеш. КПСС РК бюрос хержа а чIоагIбаь а боле, харжархошта юкъера политически болх къетамца аIаштIехьбаккха а шерра дIабоаржийе а хоаш йола коммунисташ хилара. ХIанз агитпунктай заведующеш болча М. П. Кучиес (къаьстта дистанци), Ю. А. Вихлинна (Н. К. Крупская цIерагIа йола ДК). А. И. Величкос «Грозгипросельхозстрой» яха ювальни институт), В. Е. Черне (№ 4 йола профессионально - техническа училище) хьинаре дакъа лоацар къахьегамхой депутатий моттигера Советаш хоржача хана.

Агитколлективашта кхы а дукхагIа юкъебьхиеб лорши, инженерно - технически болхлой, юкъарча дешара школай хьехархой, проектно - конструкторски институтий Iилма болхлой. Из бахьан долаш района къахьегамбахьан хьехархошта юкъе дикагIа ба йиш хул агитационно - массови болх, марксизма - ленинизма идейш котьйлар кIоаргIагIа дIадовзийтара гIо ду.

Агитатораша харжархошта дIа довзийт Советски Союза чура а дуйнен халкъашта юкъера а хьалдуакъаш коммунизм хьалъеш советски халкъа карагIдаьннараш, ленинизма идеяш котьйлар, советски хоржамий система демократичность, машаран коммунистически а болхлой а бола мугIараш кхотадера КПСС лоаттабу кьовсам, коммунизм хьалъечара КПСС хьалхе лелаяьрен лостам телара лоархIам, хIанзарча вай вахарех дола кхы дукха дешаш.

Харжархоштен къахьегамхоштен юкъе беча беррига массово-политически балха йола центраш а хиина дIаэттай дукха агитпункташ. Хан-ханнахьа а хиша а мероприятеш ю Н. К. Крупская цIерагIа культура Дворецe, № 45 йолча юкъерча школe, С. М. Кирова цIерагIа культура Дворецe дукхача кхычахьа.

Масала, Октябрьски района 20 участке клубе йолча № 32 хоржамий участка агитпункта (заведующи Р. И. Якиминева) массаза а дукха нах кул. Укхаза харжархой хаттарашта жоп далара мел эшар доьд: художественни политически литературе да, беседаш, сайренаш ю, производства хьалха латтараша аIашагIкхетараш а кхийола мероприятеш а ю.

СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара кийчо ена цана харжархошта юкъе бе бейча балхах лакха агитатораща шолла совещании яьй укхаза. 1970 шера 5 апреле харжархошта «Антиобщественни явленеш царца лоаттабу кьовсам» яха дика лекци йийшар республикин чурча гIулакхий министра заместитела.

Укхаза къахьегамхошта В. И. Ленинах йола доклад йир къахьна машиншахъахочо персональни пенсионера. Грозне машиналъахьой тIема, революционни, къахьегама сийлен музей Совете председатель волчо А. И. Афанасьевa. «Коммунистически кхетам балара принципаш» яха лекци йийшаш А. К. Баранова. ХIаьта лекцеш, докладеш, беседаш чалекхъьиначуя тIехьагIа документальни фильмаш, киножурналаш хьокх, юкъарча образоване школай клубеи художественни самодеятельноста коллективаша выступленеш ю.

Райкомой района юкхьанцарча партийни организацешеи дизза дарг мел доацаш ду СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара кийчо еш уж деча хана Октябрь цIи лелаеча района къахьегамхой политически сакхетам лакхбалари къахьегама хьинар айдалари дIахьоккхара.

Т. ЗИНОВЬЕВ,
КПСС Октябрьски района пропаганда отдела заведующи.

НАБКЪАШ ДЕХКАРИЙ ТОЛАМАШ

Массанена а хова да мухь тIаболе машинаш дика накъаш ца хилча босешкен аьлешкен гIолла тIаьдача хана лелалуш ца хилаш. ХIаьта бурувдеттараштa, вышкомонтажникашта оборудовани, ремонт агенташ кхьбола мухь ханнахьа дIакхачийтар чIоагIа лоархIаме да дий, чIака аьлча цунга хьежама дIатIоргба цар болх. Цудухьа чIоагIа лоархIаме да накъаш дахкар, дараш товдар.

Миштa кхоачашду накъаш декхараш шоай декхараш? ГIадехкараша шоай декхараш? ГIалат хургдац болх дика бу аьлча. Къаьстта дика болх бу бульдозериста Грозненски горсовета депутата Нестеренко Степана, тIехьатувсача грейдера экипажа тракториста А. Лазаревен грейдериста П. Егоровен, ДТ-75 яха трактор лелаеча Дабчевен грейдериста Я. Кравшиннкен, автогрейдера машиниста В. Колосова, болхлоша Каерманова Заряс, Манюхина Екатеринас, кхычар. Шоаех тийша къдейнача цу участке халонех бIц на кьлжабеш къахьеган лакха толамаш доах накъаш дехкараша. Масала, укх шера 4 бетта план толамца кхоачашъярех предприяте сийлен Доскa тIа дIаязъяьй накъаш дехкача участка коллектив.

Укх шера № 700 йолча проектни кIоаргал 5100 метр йолча скважина площадкен цунна дIатIабоа кхьа бийлаб накъаш дехкараша. Иштта площадкаш кийч а яь дехкад №№ 64, 1005, 1006 йолча а массеха кхыча а скважинашта тIадолха накъаш. Духхьал биъ бетта 11 эзар кубически метр баллас Iойиллай накъаш дехкараша. Соахк цу хана лохьул 3 эзар кубически метр дукхагIа хул из. Иштта тIехь-тIехьагIа оасарегIа къахьег цар.

ХьалагIчарех ба накъаш дехкарий болх. Цхьабакъда, шоай болх безача, цунна тоьйердалуча царна аIалла дош хетаи халонех. Укх шера 12 бIенаьй хьалхе езаш ба вышкомонтажникаш, хIаьта бурувдеттараш 43 эзар метр буруваш тоха лезаш ба. Цу скважиненашта накъаш дахка деза. Царех яхаш укх шера болх бе йолаьла езаш я. Цхьабакъда, юкейисе скважинаш хIанз тIехь мичахьа хьалъярья да кара шоаш накъаш бакххоакартдола моттигаш белгалдьахаш накъаш дехкараша. ХIанкагIе а кийчо а я, топографически карта а оттадаь планагIа бе безаш ма бий из болх (13 километр дIоахал дола накъаш). Из болх беш 50 эзар кубически метр лаьтта кохьде деза механизматорий. 50 километр гаьнара 20 эзар кубически метр баллас хьатIаьх еза автотранспортаца. Шей ханахьа лаьттан дракъош хьа ца къестадарех тIехьагIа зулча а мегардолча тайп-тайпара балхаш де дIаьлежаю автотранспорт, кхьйола механизмаш. Цу гIулакхага тьажа беза «Старогрознефть» НПУ кIоарга тохкача буру деттача контора, «Грознефть» объединене кулгалхой. Тохкха гIулакхаш дикагIа лелагда.

А. ТИЩЕНКО,
«Старогрознефть» НПУ кIоарга тохкача буру деттача контора прораб.

ДЕКХАР ДИЗЗА КХОАЧАШДУ

Грозненски локомотивний депо кагийнахи мехкарийн беррига советски кагирхой а санна къахьегама вахте эттаб комсомола арга1нарча съезда сийленна накъьбахара.

Депо хIара цехерча, участкерча кагирхоша дукха творчески къахьег цу денна къахьегама совгIат кийчдара. Кагирхошта чьовхам а толаш, хIанзлехьа пхе бетта задани кхоачашъяьй комсомольцашка тепловоза машинистий гIонча А. Зарзас К. Баразгова, слесараша Г. Кальченкос, О. Георгиева, В. Проценкос, кхычар.

Укх девошка бокха кхаъ хилар депо кагирхошта. Социалистически яхье дика къахьегама толамаш дахарех Къилбаседа - Кавказа машинаьхьа управлене приказах «Къилбаседа - Кавказа машинаьхьа дикагIйола кьона болхлош» яха сийлен цIи а душ, ахчан премеш елар электромонтера, коммунистически къахьегама ударника Г. Яковлевна, слесара Ю. Шатеевна.

Шоаш дахьа толамаш кхы а лакхдеш къахьега лерхI депо комсомольцаша.

Г. ФЕДОРОВ.

ПАРОМ МАНГЫШЛАКЕ ГIОРГДА

Фаьлгашка мара дуаца цо хехача тайпара дукха мехкдаьттий гази доаллача Каспе гIарча ахгIейренах Мангышлаках хозахетадьлац Апшерона чоша. КъаьнагIа йолча промыслови районо вежараша новкъостал ду кердача экономически района — оборудованеца, квалифицированни кадраша, производственни опытаца. Из новкъостал хIанз кхы а чIоагIагIа дегIадоагIаш латт. Мангышлака гIарча Шевченко порте паромий гIирсаш хьалдаре проект оттаяй «Каспморниипроект» яхача института коллективо. Ха гIарча кердача 500 километр бIаьхача машинаьхьа Каспий аулув ювда а беш, ши гIайре аIашагIъювзаргьа чIоагIача транспортни пьаьнаца. Паромаша новкъостал доргда Мангышлакерча мехкдаьттахошта Азербайджанера, Гуржехара, Украинера Баку гIолла доаза муъяьш сихагIа дIакхоачадара.

Михаил ПЛЕСКАЧЕВСКИЙ.
(АПН).

КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ

Юбилейни вахте латтача А. Шерипова цIерагIча Грозненски Нефтемаслозавода технологаша чIоагIа кьовсам лоаттабу СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш хулача дена къахьегама совгIат кийчдара. Цунга хьежа лакха да цар доаха къахьегама толамаш а. Май бетта хьалхарча шин декада задани 103 процент кхоачашъяьй заводa коллективо. Планал совгIа арахийца мехкдаьтта продукци итташ эзараш сомий маьха я. Социалистически яхье хьалха латт Д. А. Горковой, Е. Н. Баранов керте латтача установкай коллективаш. Цар 20 ден задании 110 совгIа процент кхоачашьяьй.

В. ДОЛГИХ,
А. Шерипова цIерагIча Грозненски Нефтемаслозавода плановни отдела экономист.

КЪОНА КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЕРАШ

Тахан вай мехка кагирхой вахаре йоккха событи хул —Москве хьаелл Ленински комсомола XVI-гIа съезд.

Вай берригача мехка кагирхой санна, къахьегама совгIаташца, дикача гIулакхашца накъабаьхкаб цу денна вай республика кагирхой. Цу хьакъехьа царна карагIдаьннараш дувцаш я укх оагIо тIа тахан оаха кепа теха материалаш.

БОЛХЛОЙ ТIЕХЬЕ КИЙЧЪЕЧА

Шоватхьам кхойтта комсомольски организаци я Наьсаре. Эггара чIоагIагIа къахьегамца, дешарца, дикача гIулакхашца вахар хоздер малагIа я царех аьнна, хаьттар аз ВЛКСМ-а райкома шоллагIча секретарега Беляев Александрга.

Цу тайпара организацеш дукха я районе, — аьлар цо. — Къаьста белгалъяккха мегаргйолаш я № 14 йолча профтехучилищера яр.

Станокашта юхе дIаоттабе, трактораш тIа ховшабе, коммунизма материальни лард йоаллача хьадоле бехктоккхаме балхаш де кийчбу укхаза кагирхой. Деша вагIача 57 комсомольца дешархой безам кхачахьа дIаувргбоацаш, массаза а уж гIулакхаца салоIамца бувзабенна хургболаш дола гIулакх вIаштIехьдоаккх.

Дукха ха йоаццаш художественни самодеятельноста коллективе вIашагIъеллар цар. ХIаьта укх денош шин хьалхара концерт оттадеш я из коллектив.

Яьсса, сагота дIайоаьи укхаза сайре, дешарех, белхах дизе да.

Дукха ха йоаццаш В. И. Ленина юбилейн сийна ньожача ахьа кгогаш йир. Хьалхара моттиг кхаьчар вовхIагIча группага. Комсомольски 23 дешархочох 22 комсомолец ва цу группе. Цар группкомсорге Черношекова Танийне бе еллар собране карара кара теле вымпели хьалхара ахчан премии.

Цул совгIа къаьст-къаьста хIоаьнена юкъе а я укхаза социалистически яхь. Котбаьннигарна шийкъаьст-къаьста совгIаташ да. Хьалхара моттиг яьккхача Базоркин Султана 24 дийнахь Соче салоIа вала мах боацаш путевка елар.

Дика беркат доаллаш латт цу училищех къонача городе, вайога совхозашта. Цо арахийцача лакха квалификаци йолча 1211 токараш, слесараш, электромонтераш, тIехьожамхоша юкъе дукха трактористаш-машинистыш ба. Дуккъа дIалакхача пхьан шера укхаза из дешар а дийша хIанз совхозий кхашка къахьегаш ва 57 механизатор.

БарзI учебни комбинат я хIанз училище шинь йоккха мастерскеш, 20 совгIа тракторахш, комбайнаш кхыйола юртбоаха техника я. КIоарга знанеш яла гIерт шоай дешархошта укхазара мастераш.

Комсомольски организаце инициативах ше воахийцача дешархошцара бувзам ховдабаш училища. Каст-каста кьахаташ а ухийташ вIашагI а беттатуш сакъердаме сайренаш ю шоай вахар цавы довзийт, цар дар довз. Училище выпускникаш шоай цIаьра тIа улла «Электроинструменте» болх бе уж дукхагIа бараш. Уж чIоагIа накъабоал керда баьхкача дешархошта. Уж практика шоай вехе баьхкача шоаьшта йора дIахьеха, дIахьокха оврагIбора. Со цига кхачача дийнахь дукха уж хьагул а баь цхьаьца оатхал дIахьокхаш карца беседаш еш воаллар Тумгаев Руслан. Из а ва цу училище дийша а дийша хIанз заводе эггара дикагIчарех лоархIаш вола механически цеха мастер.

Грознерча производственни комбинато чIоагIа ница я йолаш дIайийт укхазарча дешархой говзача кулгаша хьонь кIиьда гIандаш деш эша коепежим оатхалаш, дуккача моттигашка дIа-хьа уж укхаза хьачь бахача неха' я йоккхача предприятешта а эша слесарни инструменташ, кхыйола оатхалаш. ДIадахача шеро 8400 сом ахча Iалашдир цар ниттъ. Цул совгIа гул а дь 10 тонн тиша аьшк маргенашка дIадахьийтар цар, субботникаш деш даьккха 3 эзар сом ахча пятилетка копилке чу диллар.

Цу массадолча гIулакхашта хьалха бараш комсомольцаш ба. Ниттъ накъабаьхкаб уж тахан болх бе йолашнача шоай съезда.

И. КАРАЕВ.

ЦХЬАН УСТАНОВКЕРА КАГИРХОЙ

Мехкадаьттанаьй городе къалха латтача предприятеех лоархIаш я Вознесенски газ чекхйоаккха завод.

ХIанзалца дуккъьала газ чекхйоаккхаш енна из. ХIаьта № 2 йолча комбинированни установка тIера монтажни балхаш чакхдалярца Малгiабикера мехкадаьтта къаьнйде йолаенна завод.

Цу кагирхой установка тIера безам ба са дуаца волавала я. Завода кулгалхоша установка начальникалле хьоъовир комсомолец Дубовицкий Валентин. Бокха тешам беннача къонача технологе хьинара дIаболабир шийболх. Установка вIашагIъеллача хана дикка изобачамбоацараш дар. Завода боллалой дукха къахьега дийзар уж ихоачамбоацараш синзаа дIа а дIахьа, установка болх бе йолалийтара. ХIаьта Валентин дийнахь а бус а чу ца водаш, из тоавица установке хулар. Цунца цхьана цига къахьегаш хилар сатем боаца кагий нах Шамиров Росия, Покусаев Анатолий.

Установка мийчаьча процессагIа къонача технологаша цхьацца доле кердадараш юкъе а дихьа технологически схема эргальнхатоайир, хIаьта из бахьан долаш 12 эзар сом ахчан бокхача мехкара дукха хан кхоа вIаштIоаьдаьлар.

Нагахьа санна планагIа проектни низамахдача 9 бутт за вижевле завода технологаша 4 бутт боаллаш йолалийтар установка шай берригама нийцца болх бе.

ХIанз дийнахь буси заводега потребителега дIадоьйтуш доле эзараш тонна мехкадаьтта чекхдоккхуш установка. Балха тIа хьалха латт комсомольца Покусаев Анатолий смена коллектив. ХIанзле а кхоачашаьй цо пхе ботта план. Цунга а карара кара тела ЦIе вымпел а.

Барт болаш къахьегаш я къонача инженера А. Хабибуллина кулгалдеш йола коллектив а. Укх шера хьалхарча квартала заводе цхьаьшта юкъе хьинаре моттиг яьккхар цо. ХIанз миь баттие чотах къахьегаш ба технологаш. Комсомола съезд хьалле дu тIакхочаш планал совгIа миллионаш кубически метр оаъа газ чекхъяьккха деш денндар цар. ХIаьта 21 мае денз цар счета тIа миллионаш тIеэъаьнний цифра. Из чекхъяьннарга дIаводар 2,4 процент лоадеьд.

Юбилейни шерарча къахьегама вахта хьинаре къахьегаш ба операторяш Кодзоев Джабраил Фирсов Владимири. Цар сменагIа цIаккха а нийсаьц технологически оборудовани тIеx дика болх ца беши реагентни электроэнерге кхом ца беши. Хоаш мы хилара, технологически еррига процесс оборудование — аппаратураи приборийи дикача балха тIйша я.

Керттерча дакъе заводе болх беш бараш юкъара а юкъаретехнически а дешар дийша кагирхой ба. Цудукъа Iалаьмегова Iалкамера прибораш снзэ Iомаь баьлар къона болхлой. МелагIа а хIама тезаца сииа теаду. Цу дакъе тIоацина производственнаш хилярак торреде завода боззаш ба приборашта ремонт еш бола слесараш Цебиев Руслан, Падалко Виктор, Трофимов Александр.

Завода химически лаборатора болх беш бараш, еррига а хIане вы аьнна, селхан итт класс ваьзаь йийнгаш я. Цар дийнахьи буси 500-нега кхочаш тайп-тайпара анализаш ю. Къаьсте белхах дика кхеташ къахьегаш ба Истребина Валя, Хабекова Наиля. Комсомолкаца лоацича хана Iомайир лаборантна говзал. ВЛКСМ XVI-гIа съезд хьеллеш шоай балха разрядаш накъхьий цар, хIана мехкадаьтта техникуме толаме дешаш ба уж.

Къона инженер-технолог Лъянова Лиза ца йоъаш мала завода. Грознески мехкадаьтта институт чекх а яьккха еннй из цига балха. Эггара кьойга установка операторалле балха ше кьонаеньта дийзар цо, практически балхага сизагIа ялар, из боьзар дукла. Цул тIехьагIа завода сменни диспетчер ей цех. Бехктоалама болх ба из. Цун указанегIа лоац смена еррига а технологически процесс. ХIаьта уж хьадда, еррига установкий болх цхьан боарамгIа латтабеш, массане кхетеш хул. Из бокъане лоархIаме да. Дукха ца йоаццаш бола тIа дика ва ялдах завода кулгалхоша совгIат деннад Лизайна.

Завода кагирхой дешаре, балха говзала тIехьнуш ба. ХIанз 50 сов ба заводе болх беча кагирхой школашка, техникумашка, вузашка дешаш. Комсомола XVI-гIа съезда сийна дерриге хьинарах къахьегаш ба хIана къона техникаш. Съезда болх беча денош низ ца кхобеш къахьега лоарI цар.

Э. ТАГУРОВ.

Кагирхой гIулакхаш — массанахьа

Тха колхоз яха бола механизированни белхан ба. 15682 гектар да цун латта. Колхозе я 130 трактор, 62 автомашина, 780 бежан, 53743 кой тIера оалхатер.

Гуш ма дерра, тха кагирхошта [illegible] тIоабеннйта моттигаш я. Эггара дезагIа дар латта да [illegible]. Беркатерча латта [illegible] тха къонача [illegible] шоай де йиш ма яр ду латта, колхоз а, станице а колхозагIа [illegible].

Партконо, ВЛКСМ комитето шоаьшта могар ду кагирхой юрта соцабара, цига болх беш уж хилийтара. Ахархочоа йетадаь дезара традици а хинна дIахьтад тхьаммига. Цу дийнахь къахьегама ветеранаша кагирхошка дIалу къахьегама ярах довгIаш, дунен тIа эггара беркатегIа а сий доладергIа а йола профессеха ахархочун профессех кхийнарг лоархI уж.

ВЛКСМ членаш хаддаза хул производственни участкашка къахьегаш болча, цар къахьегам меттел, цар хьинаре а долаш тIерт. ХIара ферме, хIара бригаде да Ленински цIа, салоIа цIенош, хьаьнй спортивни майдаш, радиоприемникаш я. ХаддаьIа шоай йоахье елга холу нахá. ЗIамига ель комсомолец Советски Эскаре водаш кунна тIаьръаьнье чу а диллаге традици латта ду. Стаимдера бахача кагийча нелах хиннача салташки хаддаза письмош, колхозни газета кхухьуйт колхозо. Эскареда цIабоагIаргаштащ тувсиска няце накъобалх колхозай колхозе балха эттача хьалхарча бетта юхадала ца дези ахчан пособи ду.

Цу традицеша новкъостал ду дисциплина чIоагIъяра, безам болийт ше волча юртах. Тахан, комсомола XVI съезд хула ха тIакхочаш за доккхал ду тхоай кагирхой коллективах, цу событе сийна ше тIанийца декхараш медоагIара кхоачашдаьа цо.

Колхозни кагирхошта йоккхий торонаш елар III-ча Ерригсоюзни колхозной съездо. Цу решенех воздействех дIаболабелар механизаторски всеобуча тIеъяра болам, хьажар кагирхой коллективашта юкъера яхь.

Яхь доаттеш доккхий толамаш даьхад гаражe, механически мастерской, 5-ча тракторни бригада къонача кагирхоша. Юбилейна хьалхарча денешка, ударни вахте а эгга, колхоза къонача къахьегамхоша «Комсомолец — хьалха латтар» яха лозунг арадаьккхар. Цу яхье хIара комсомолцо болх бир план 120—150 процент кхоачашъеш.

Производстве хьалха латтиш ба трактористаш Редькин Петр, Хоружий Константин, Зубов Александр, кхыбараш. Дика къахьийгир токараша Оверченко Алексея, Миловски Виктора. Шоай балха нормаш тIехкхоачагрьо хьийбаш лелаеча Лорсанов Мусас, прорабa Сасин Александра, мелиоратора Чоркашнир Петра.

Къахьегама толамош дахара техам лу тхона юрта къахьегамхой керда смена кхетаеча а. Укхаза тхона хаддаза новкъостал ду колхозни комсомольцашти школанехь юкъе латтача бувзамо.

Колхозни производстве хьалха латтар хьахила воллалу школьни парта тIара, хьалхарча классера. Школа, дезалга, колхозо кхетаверга хьежжа, шин юрт бера цар елалийтарга хьежжа хул цуи ше ваь моттиг, лаьтта дезара безам.

Колхозни комсомольцаша школе йиллай колхоза исторе музей. Тхо школа дахар—из оаха колхоз, ше ваь лаьтта дезадалийтара тIехьа еш йола агитаци я. Деша доагIа бераш дIачIоагIдаьд колхоза производственни участкашка, цига цар производственни практика чакхйоаккх.

Тханига хаддаза йоакхо ю кагирхой увзхIено чIоагIъяра. Хьинаре дакъа лоац комсомольцаша цу гIулакха кийле. ХIара комсомолцо спортивни нормативаш дIаеннай, комсомольцаша бригадашка хьаьй спортивни майдаш, хIара бригаде я «Секгара дIаболалу саятечун шикъ» яха тIема сийлен уголок. ХIара дийнахь итоеш ю смотра, карара-кара тела вымпел я.

Торжественно чакхдоал тханига «Призывники дин», лакхача болармах беш ба культурно-массови болх р «Гуйранара бал», «Мичал ю, доттагIий однополчанаш» яха мероприятеш яьй, искусства эстафета я.

Тха кагирхоше, тха комсомольцаша дика къахьегарал совгIа, безамей культурни си а лоI.

Н. ЛЕЖЕЙКО,
Сунженски района XIX-ча партсъезда цIерагIча колхоза тракторист, комсомола XVI съезда делегат.

КЪАХЬЕГАМА СОВГIАТ

1970 шу къаьсте шин тайпара шу да: эзача событейн денойн шу да.

27 апреле вай мехко белгалдьаьхкар В. И. Ленин вa 100 шу дизар, 9-ча мае вай тIамъе деэдир фашистски Германи эшаь 25 шу дизар. ХIаьта хIана ВЛКСМ 16-ча съезда баха боагIача тайпара накъабаме кийчлуш ба вай мехкара берриге кагирхой.

ХIара дезача деннаш событенаш чIоагIа дегаш айденна накъабол кагий нахи мехкарий, — къахьегама совгIаташ кийчдеш, шоаш даьлена толамех лаьца хьамсарча Коммунистически партене, дерригена советски халкъа рапорташ техаш, дIахо йодача ваха кхоачашдергдолехь керда декхараш белгалдеш. Кагирхой вахарера керттердар — «Коммунизме дага Iомале» яха ленински тIехьехам, хIаманцара безам, инициатива хаддаза вегIакхуьлар, общественни вахара хьинаре декъа лацар, халонех ца а кхераш, корта болаш дола вахар держдар. Тахан, ерригача Ленински комсомола санна политически мероприяти чакхйоаккхаш йолча хана, производственно-товарни конторе комсомольски организаце, республикерча дукхача кхыча организацеша а санна, комсомола лакхерча органе рапорт ду социалистически декхараш сийленца кхоачашдаь хилерах.

Комсомольцашеи кагирхошеи кхоьча мехкадаьтта продуктай 300 тонн съезда совгIата Iоаллыйтей.

35 рационализаторски предложени енияй, царех 22 балха тIа чакхъяьккхай. Хьачуеннача предложенех дикка экономически эффект — 10 эзар сом. ДикагIа бола къона рационализатораш ба Абдулаев Владимир, Каганк Галина. Укх шера 4 ботта 45 тонн тиша аьшк гулдаьд предприяте комсомольцашеи кагирхошеи.

Кхаьаьй 46022 киловатт-сахьат электроэнерги, 525 тонн йоаккала энерги. Берриге а-тоала хьанай спортивни базах а салоIера база а.

28 субботники воскресники дьаьд территори цIанъеш, тоаеш, тиша аьшк гулдеш, спортивни гIирсаш тоадеш хьалдеш. Шоеш шефство делаеча № 21 йолча школанеи эскара дьекъам новкъостал дьаьд спортивни гIирсаш хьалдара.

Укх юбилейни шера школашкеи курсашкеи дийша варгва 70 комсомолец. Лакхарча дешарча заведенешка деше вагIа 16, техникумашка — 18.

Грознеиски комсомольски организаце 50 шу дизара сийна дикагIа йола комсомольски организацеш мелагIаш я хара дIадоъйдаьча къахьара кхьедаха чул тIеъяьгIа, оле дека, социалистически яхье декъа лацара дикагIа йола дукха участкаш, бригадаш, сменаш, установкаш белгалъяьчна хилар. Эггара дикагIа йолча комсомольско-кагирхой коллективах я 5-ча цеха плотнекий бригада, 2-ча цеха № 2 йолча участа 3-гIа смена.

№ 17 йола установка. Яхь лелача хана хьагучабаьлар дикагIбараш: комсомолец ПТК токарь Г. А. Мордерер, къона слесарь А. И. Чернявский. ХIанз КПСС мугIарешта юкъеваьша кийчлуш ва из. Комсомола комитето дикагIа болча дукхача производственникашта рекомендацеш енияй парте дIачубаха. Царех я Колесева Таисия Федоровна — 1-ча цеха оператор комсомольски организаце секретарь, Г. А. Федоров, Чапанов Руслан Николаевич, дукха кхыбараш.

Производственни гIуллакхаш чакхдоаккхига, комсомольски балха юкъе хьинаре декъе лоациига дуккхаче комсомольций вахарца айхха дувзадена дакъе де. Юбилей гергаяхачаш дикагIчарех дикагIа волча 14 комсомольца «Хьинар ца кходеш къахьегарах. В. И. Ленин вa 100 шу дизар белгалдоаккхаш» яха юбилейни медалаш елар совгIата. Царех ба, масала, Г. А. Федоров, В. В. Гурдушкин, З. Гордиенко, Н. Кузнецов, кхыбараш.

Къахьегама керагIдуьл денала гIулакхаш. Кагирхой деенз «Селханарчуй дикагIа тахан, тахеннарчул дикагIа кхоана болх бар». Шоашта керагIдаьннарех рапорт ду предприяте кагирхоша тахан, кIаьта кьоана карда рубежаш кхоачашъергья.

Предприяте комсомольцаша а кагирхоша а раьза хинна кьалъяьцар парте Централни Комитето де Кхайкарал а кIаьта шитта комсомола ЦК-ас дь Кхайкарал а. БIубенна йовз цар, укх шера хургйола парте съезд къахьегама, дешарца доахача доккхача толамаша белгалйоаккхаргья шоаш, коммунизм хьалъера гIулакхта юкъе лаца доагIаш дола декъе лаца дакъоIа ба.

В. ЧИРВА,
ВЛКСМ Грознерча ПТК комитета секретарь.

СЪЕЗДА ДЕЛЕГАТ

Гудермеса районе вахача нагахьа сагъ хургвац маьхк йоттача болхлочо комсомолка Горлова Людмилас яь маьхк ца юаш. ХIара денна районе еррига юрташка йолх керда маьхк, булкаш, кхыйола хьоара продукци кийце автомашинаш. Итташ тоннаш хулаш йола из продукци хьаьнй Людмиласи вун балха вIарча новкъосташеи.

Маьхк йоттачо чакхйоаккх маьхк кийчъяра процесс. Цо гIалат дича ло белларий, оарамьай, бод дьокхабьарий болх бов тарлургда, брак хургъа. Цудукъа маьхк итта оттабу эггара говзагIа боля, опыт йола болхлой. МастергIара дIайиккхича шоллагIа сагъ ва из сменe.

Комсомолка Горлова маьхк йоттаю йола шин шу да. Цу балха тIа из хьожаллехь цига бар кхыболе опытца болхлой — хьалнах. Бакъда Людмила царна юкъе белгалъяьлар болх дика бирца. Из йолча смене эггара дикагIа кийчъяь продукци арахец. Кулгалхоша лаьрхIар къона болхло лакхъе. ГIалате дацар из.

Маьхк ю мастер хила уьйла Людмилайна мада чуессар хIанз оаллаургдац. Бера ха а дешара шераш а юрта дIадахад цун. ЗIамига йолаш Людмилас хуура шийнанас хьоарих маьхк, булкаш, сдобаш еш. Нанас санна уж е безам хулар цун.

Маьхк итта Iомаяла кхы а чIоагIагIа безам хилар цун Гудермесе пекарне балха ейи. Йоla из гIулакх дезалга шийна гучадаьлча маьхк иттара опыт йоккха йола Вараева Зура шийн тIаьхьа дIайоаьийть йолаелар Людмилайна. Дика ученица хилар Горловах. Ше Iомаеш йола Вараевай новкъостала маьхк е йолаелар из. ТIаккха вIаши уллув дIа а этта болх бе йолаелар уж шинь. вIаши новкъостал а деш. Ниттъ цар болх бу шин шу да.

Дукха ха йоаццаш Людмила кердача балха хьожийр: булкаш, батонаш, сайкаш итта эггар из. Керда болх бовза, цу продукце технологи Iомае йийзар.

Ше Iомаяла а тIаккха кхыбараш Iомабе а бийзар. ХIанз цун шийн ба ученицаш Шахбулатова Зара, Мимулатова ЗулпагIа. Кхеташ нах хилар уж мехкарий, дика дIамц цер шоаьшта хьехаш

йолча Людмилай балха опыт.

Къахьегам безаш хилярах, шийца болх беча нaха новкъостал да массаза а кийча хиларах маьхк еча завода коллективе массане а сий ду комсомолка.

Шу хьалха городской Совета депутаталла вахийта кандидат хержа веза аьлча дерригаш раьза а хиина болхлошеи гIулакхерча нaхеи Горловай цIи яьккхар.

Атта дац хаьиъа гIулакх де, бакъда, Людас бобанзар шийн нахьа бения тешам. гучаьккхар ший комсомольски оамал.

Горловас хьинаре дакъе лоай маьхк еча завода комсомольски организаце балха юкъе, секретара заместитель я из. Йоккха яц укхаза комсомольски организаци. Берригa а 12 саг мара вац цуна. Цхьабакъда, цар хьинаре дакъа лоац заводе еча еррига мероприятешта юкъе. Комсомольцашеа арахец пенгазета, ЦIа уголок лелаю. рационализаци юкъа лакъа лоац, дружинникаш ба уж. Къонача рационализаторий предложенех арахецаш йолча продукце дикал лакхйир.

Маьхк еча завода дукхача къонача болхлоша В. И. Ленин вaь 100 шу дизара сийна шоаш тIаийца декхараш хана хьалха кхоачашдир, кхоачашдир уж. Горлова Людмилас а. В. И. Ленин ваь 100 дизара сийна балха норма 115—120 процент кхоачашергья яцна дош деннадар цо. ХIаьта ший лош кхоачашдир, болча норма 130—140 процент кхоачаш я еш.

Укх шера Людай вахаре боккха лоархIам бола хIама хилар — ленински юбилейна накъаера из КПСС членалла кандидат я йолаш.

Горловий балха стаж йоккха яц а цу лоацача хана цо доккха дакъа лаьцад общественни рузкъа хьаеча. Людай гIулакхаш лоархIаш тIазцара белгало я из XVI-ча съезда делегаталла хьийта аьнна Нохч-ГIалгIайчен комсомольцаша соцам бар.

А. ПЕНЬКОВ.

ХЬАЛХАШКА ЛАТТА ДЕКХАРАШ СИЙЛЕНЦА КХОАЧАШДЕРГДА

Тха колхозеех кхоалагIа заьхьа кагирхой ба. Уж ба механизатораш а нийн лелабераш а, доаркараш же лелаберии. Къахьегачеи бахачеи метте шоашкара хьоакхеи гойт тха дукхагIа болча къонача колхозхоша. Юртбоахама культурай хьувкъам лакхбара гIулакха механизированни звеньеш йоккхача лоархIаме хилар теркал а деш, совха тха колхозе вIашагIъеллар хьажкIаш лелаю, алат чуцеа, кхоси бешамашта обработка ю массех механизированни звено.

Тха берригача кагирхошa цхьана цар доккха дакъа лаьцар тха колхозо пачхахьалкхенга юртбоахама продукташ йохкара планаш кхоачашьеча.

Тураьха лийна кIа хIара гектара тIара 14,5 центнер даьлар. Хасанов Абдурахьмана звенос хIара гектара тIара 55 центнер томар тIехь хьажкIаш, 80 центнер дуга, 13,1 центнер генараш даьхар. Уж толамаш доахачa хьинаре дакъа лаьцад планагIа 250 гектар чуна езача метте 280 гектар чу а яйца гарахьа дувча ялатий 4200 центнер ьордача къонача комбайнера Базиев Рамзана.

Толамаш доакача дика декъа лаьцад шоай нормаш хIара денна 130—200 процент кхоачашъеча комсомольцаша Шельдяев Виктора Величко Василеи, къонача доаркашта Килоева Любае а Килоева Тамарас а. Цар шоай плановни заданеш кхоачашъяь из Iеш, дика лоархIабаьб уж шоай производственни заданеех социалистически декхараш.

1969 шу толаме чакх а даьккха, 1970 шера В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна хIара кхоабача Iаттагара йоаккха шура 2800—3000 килограммага дIаккхоачае лаьрхIа ба уж.

1970 шера хьалхарча бетташа хIоацале хьаьехкад, цар шоай декхараш кхоачашдеш хилар. Колхозо ханал хьалха кхоачашъяьй пачхьалкхенна шура дIаяллара план.

План ханал хьалха кхоачашьяра хьийбаш лелабераштa юкъе шерра социалистически яхь йоаржаяь партийни комсомольски организацеша пхе шера. Ерригаш а хIана из ьынa йолча доаркашта яхь лелаю «ДикагIа йола доаркарга» яха цIи яккхаргья хьокхамаш лакхдаре дукхьо.

Колхозе шерра найца эц кагирхошта моральни материальни стимулировани яра гIулаххех.

В. И. Ленин ваь 100 шу дизар сийна Юбилейни медалаш енинай дуккхача къонача колхозхошта. Царех я хьалхалаттар доарка Килоева Люба, хьажкIаш кхеча звеньевой Хасалиев Абдурахьман.

Къонача механизатораш юкъе лелаьча социалистически яхье доккхий толамаш дахарах карара кара тела комсомола обкома ЦIе байракх, маьхера совгIат. кагирхой лагере ваха путевка елар цуна. Укх шера нов. Хасалиев Абдурахьмана дош деннад 200 гектар долча лаьттан хIара гектара тIара фуллъяхача хьажкIай 50 центнер, 77 гектар долча лаьттан хIара гектара тIара 15 центнер генарий яккха.

Технически профессеш Iомаяр дукха дуккха юртаккара кагирхой чулоячи шерра болам боаржабара комсомольски организацеша беча балха хьакъехьа соцам баьб ВЛКСМ ЦК XIII-ча Пленумо. Тха колхозни кагирхоша бизза хьалльяр парте гIахьехам. Школа йистеяьккха 20 зIамига саг СПТУ-2 хьожавиь. Из а керттерча дакъе тха колхоза квалифицированни кадраш телар.

ХIанз царех дукхагIа бараш шоай колхоза кхашка практикагIа ба, къахьегама дика толамаш доах.

Агрозооветлешар толаме чакхдаьккхача «Мастер-полевод», «Мастер-животновод» яха цIи лу колхоза правлене, хIаьта механизаторашта классность чекхъю.

Доккхий бехктоккхамеи декхараш да укх шера тха колхозе хьалхашка латтараш — хIара гектара тIара бoала ялатий хьувкъам 23 центнерага дIакхоачабелга, хIара кхоабача Iаттагара 3000 килограмм шурий йоаккхатa, хIара устагIаьна тIера 5,5 килограмм тха доаккхилга, хIара яккача котама тIехьара 130 фуъ гулдетта. пхе шера плaн 1970 шера 7 ноябрь хьатIаоттаьехьа кхоачашъелга.

Шекo яц, хьалхашка латта декхараш толаме кхоачашдаьра тха колхоза кагирхоша шоашкара доагIаш дола дакъа лоацаргдолаш ба.

М. ЧОЧАЕВ,
Наурски района «Красное знамя» яхача колхоза комсомола комитета секретарь, съезда делегат.

Вай делегаташ

СУРТА ТIА: ВЛКСМ XVI-ча съезда делегаташ С. Кива — грозненски гарнизона бIухо, В. Целовальников — Грозненски мехкадаьтта института студент, В. Башкирова — ГНПЗ оператор, С. Хаджиев — СМУ-4 слесарь, Л. Горлова — Гудермесерча маьхк еча заводе маьхк йотта мастер, П. Громов — ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома хьалхара секретарь; Л. Озиева — «Назрановский» совхоза доарка, С. Булгучев — «Малгобекнефта» НПУ бурувлеттар, М. Чочаев — Наурски района «Красное знамя» колхоза комсомола комитета секретарь, Л. Шаровирина — ВЛКСМ Грознерча горкома хьалхара секретарь, Н. Лежейко — Сунженски района XIX партсъезда колхоза тракторист, М. Бажаев — ВЛКСМ Ачхой-Мартана райкома секретарь, А. Успаев — Нохай-Юрта района А. Шерипова цIерагIча колхоза бригадир.

Е. Метрабова сурт.

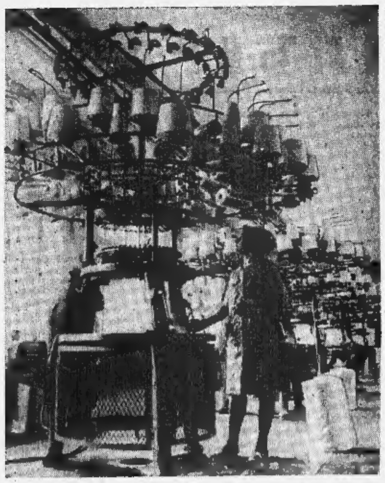

ЧЕЛЯБИНСКИ ОБЛАСТЬ. Город Кыштыма болх бе йолаенчу кердачу трикотажни фабрика. Цо арахоьцу чуьхьаьа духхаду пазата бераш, спортивни костюмаш. Шера цо арахоьцур ду 6 миллион бераш.

Планированин экономически стимулированин керлачу системе гIоле болх бу предприяте, цуьнан коллективо толамца кхочуш бира шена тIе дехкина билгалдаьккхина план.

СУРТА ТIА: трикотажни цехан коммунистически къинхьегаман ударница Т. Н. Шиманковай шена аьккхина хьуьжча машинашка къел хьожуш.

Б. Клипиницера сурт. ТАСС фотохроника.

ВИЗЗА ВОЛА ГРАЖДАНИН ПРОФЕССЕГАРА ХЬАВОЛАЛУ

Чакхдолаш латт цхьаьккха а дешара шу. Школа йистехьккха еьнначаа хIараме уйла ю: дIахо дергдар фуд? Дешаш дайккха итте а шу доьзаш а аргадаьна хIама доацаш а дар — школе дIаьхари эвашеш Iомайра.

ХIьата хIанз? Цу хьахехьа оккъа санна дукхеза а къамаьл хилар тха итт классаш яьха болхлача кагирхошца.

Профессегара хьаволалу визза вола гражданин, болхло.

Советски общеобразовательни школана хьалхашка дехкар латт — кагирхой вахарга бодача накъа бовла, къахьега, кхетамца професси харжа Iомабелга. Школерча дешара – кхетама баллах дIахадэ йиш йоаца дакъа а хиннa дIаотта деза професси харжарa гIулакха дешархой уйла ийсача новкъа лостаелга.

Профессиональни уйлан система тха тхоай я. КIаьникаша мотоцикл Iомаю, дахчахи металлахи оатхалаш ю токарни станокаш Iомаю, цар тIа болх бу, автокемай – авиамоделировани ю, дахчин пхьарал Iомаду. Из долла хIома школе Iомабалара дика кийчъаь мастерскеш а йолаш деш да.

Пыlпгаш баьцадаараш кхеде, цIагIа дезар де Iомалу, школен дешара – опытни участке болх бу.

Тхо дог тийша да, профессена уйла тIаерзаеш беча балха лоархIамегIара дакъа бераш практически къахьегама тIадерзаделга хиларах.

Къахьегама гIулакхийн профессийн белгаларча тайпаех школьникий безам болийтара боккхача лоархIаме ба классе боацаш беш а къахьегама бе-бе тайпаш практически довзен царех шоай визаш лоархIадой хьажен дешархошка йиш хулийташ а бола болх. Классе боацаш беча балха система юкъе къаьстта моттиг дIалоац технически кружокаша.

Школе бола беш а «Говза кулгаш» яха, кьоагабарий кружокаш, мотоцикл Iомаю кружок, фотокружок, кьоначa киномеханиккий, авиа – кемай автомоделистий, радиотехнически, кьоначa химиккий, кхыйсла кружокаш.

Кружокаш балло новкъостал ду къаьст – къаьстача берий малагIча говзалца безам ба хара, из цар безам кхы тIа я кIоаргбара, кхуш доагIача бера аттагIа хулийт професси харжа.

Тха школа дешархоша хIара шера Карова цIерагIча колхоза кхашка болх бу. Масала, соахк 20 гектара тIа «Кууэнка» яха керда культура кхееш хилар уж, тохал дика хьувкьам кхебир цар. Н. К. Крупскаяс яхад, профессена уйла тIаерзаяра лоархIамегIара гIулакх да, эггара хьалха болхлой профессаш а йовзийташ, школьникашта профессеш йовзийтар.

Каст – каста дешархой боаза бех оаха «Сунжанефть» НПУ-ра болхлой инженераш.

Тха школьникий вокхха доттагIа ва, масала, Ленина орден лелаю, карабулакски мехкдаьтта эггара хьалха хьадийлла Иван Михайлович Бородацкий.

Цудукьа цхьа бахьан доацаш дац дукхха кагий вахи мехкарий мехкдаьтта промышленносте балха ахари къахьегамца коммунистически гIулакх леладарга диллача цар шоашкара хьокхам телаш хилари. Педагогически коллективо доккхал ду Надя Сборнина, Александр Куликов, Владимир Сидоранский, дукхха кхыбараш санна барех.

Балха профессешта школьникий безам тIабахийтара зIамига лоархIам болаш дац школера дешархой къахьега Iомабар.

Воца, сакъердаме йоашача занятешка, бIехача, тишача Iомалучa мастерскешка производствени къахьегамах, болхлой профессех дог эккхаш хул школьникий. ХIьата, кхыча бесса, школе дика хьехаро, къахьега Iомабеча хьехархочун авторитет лакха хиларо, дешара – материальни база дикача хьал тIа хиларо, мастерской коза товргIолаш кийчъаь хиларо физически къахьегам лархIа, производстве болх бе доглейт дешархой.

Профессена уйла тIаерзаяра болх беча хана лоархIаме дакъа кхоач классни кулгалхочунга. Цар боккха болх бу советски наьха къахьегама традицешкара, царна карагIдийнарашкара школьникашта кхетам балара.

Гойтара агитаци а йиццьюйтаца оаха. Школе вIашагIъеллай моттигерча предприятех, профессех, профессионально – технически училищаех, хьалха латтача производствах лаьца къаьна тайпара материалаш чугульяь профессена уйла тIаерзаю уголок.

Мел аьлча а, тхоца хетаргахьа профессена уйла тIаерзаяра гIулакха керттера дакъа лоацар хьехархо ва. Дешара материал хьехача хана хьехархоша 1-ча классера дена тайп – тайпара специальностех йовзийт дешархошта. ХIара класс чакх массаза йоал професси хьакъоалье дешархошта йовзийташ йола материал дукхагIа, кIоаргагIа дул. Балха формаш цу хана бе-бе я.

Масала, 4-ча класса хьехархочо А. Н. Сборниас природоведение урокаш тIа наийаанча, оахадех йола теме ше йоашхаш пайда ийцар «Сунжанефть» НПУ мехкдаьттахой толамаш дувцача лоархIамеча материалах. Из дарра хийцар карабулакски мехкдаьтта хьина-мотийт эггара хьалха гучаьккхача Социалистически Къахьегама Турпалах А. Д. Катасоновах, буровой йолча экскурсе дигар бераш.

Профессена уйла тIаерзаеш беча балха систем доккха дакъа кхоач школега меттел, дезаlга я. Школана шоашта могаш дола новкъостал ле дезаш ба лай-воаной дешархошта къахьегам духхабезабалийтара гIулакха а професси нийсагIа харжара уйла царна чуйоссаяра а. Цар берашта дувца деза шоай профессех, шоай къахьегама чулоацамах, берашца къестаде деза советски наьха къахьегама хетадаь кинофильмаш, телепередачеш. Болхлой профессех берий безам болийтара боккха болх бу лаьш – новнош.

Цхьабакъда, дахьача замашa хьахьовх, шоай профессеш берашта ца йовзийташ бола дайнойной геттара дукха хилар, общественно эшаш йолча профессешта берий безам тIа ца бокийташ бераш а дукха ба.

Цудукьа цхьа бахьан доацаш дац, вай школьникех тоьал доккхача дакъо хIанз а тIехьа болхлой профессеш езаенна тIа ца ийаш хилар.

ХIанз, мехка массанега а юкъера образовани йоаккхийтала оттадеча хана, дешарлой безам болхлой профессешта тIаберзабер къаьстта боккхача лоархIаме да.

Юххера а къамаьл чакхдоалаш аьа доагIа, профессешта уйла тIаерзаяра беш бола болх вай республике ло латташ хилар. Тхона хетачох, из болх дика вIашагIтехьбаккха йиш хургьяц наганьа санна централизованни из ца хуле. Гроз не къаьстта профуйлай совет йиллавза эрхьац, профуйлай городской кабинет вIашагIйосла эза (школьникаштех даьша – новношта психолога, педагога, лоро хьехамаш а тергдолаш), кIезигагIа лой а бетта цкъа професех лаьца информаци тела еза дерригача республиканский районни газеташ тIа, профуйлай бюрош хьелла еза Грознерчи республиканерчи йоккхийча предприятешка.

Профуйлай гIулакхага хьажа еза Госплана организацеш, къахьегама резервай управлени, партийни, комсомольски, советски органаш.

«Воля бе муча гIоргаь» яха информационни сборник арадаха доладе деза ха хьатIеяттай. Цун оагIонаш тIа лоаццен къоастам болаш дувца деза Грознерчен республикерчи ерригача керттерча предприятех. Из проблема кхочашъюлургьяц цуьца гIулакх долаш йолча ерригача ведомствашта организацешта мара.

М. ФРОЛОВ,
№ 1 йолча Карабулакски школа директор, РСФСР школа заслуженни хьехархо.

ХЬАЖАРЕ КОТБАЬННАРАШ

Нохч-ГIалгIайчен мехкдаьттахоша хьинаре дакъа лоац производства культура лакхъяра деча Ерригсоюзни общественни хьажаре. Хьажар дIадоладелча дена республика мехкдаьттахоша кийчъир 1840 рационализаторски предложени, царех производствана юкъейихьай 1600 предложени. Духхьала мехкдаьттахой къахьегама хьалаш товлара производствана юкъейихьараш эзар предложени я. Цар пачхьалклона баь пайда 626 эзар сом ла.

Мехкдаьтта доахача предприятешка реконструкци йир 124 вентиляционни системана, установкаш, из бахьан долаш кулгашта деш хиина хала балхаш шоазза кIезигдалар.

Хьажаро доккха новкъостал дир къахьегама оасарле лакхъяра, арахеца продукци дикагIа хилийтара, дукхача халача балхашта автоматизаци механизаци ярах товлелар болхлой къахьегамен бытен хьелаш.

Производства культура лакхъяра дакъе мехкдаьттахоша кийчъяьча дукхача предложенеша духхьала юбилейни шера планал совгIа 1034 эзар тонн мехкдаьтта лаккха вIашгIехьдаьлар, хIаьта къахьегама оасарле 6,4 процент лакхъелар.

Дукхача мехкдаьтта доахача предприятешка тIехьховзашьяьй номенклатурин мероприятеш чакхъяхарец кхерамзлен техника мероприятейн план. Цох диннача пайда чотах хьалъяьй санаторно-бытовой помещенеш, вентиляционни установкаш, Iалаш а яь дIаоттаьй подъемно – транспортни механизмаш, ремонт яьй эксплуатационни скважиний стеллажашта, керда оборудовани оттаьй.

Эггара дикагIа конкурсаьхьар чекхдаьлар «Малгобекнефть» «Сунжанефть» мехкдаьтта промыслови управленешка. Цига духха мероприятеш чакхъяьхай производства культура лакхъяра. Цу шаккхе коллективо Ерригсоюзни общественни хьажаре дахкача толамий лакха мах баьб. СССР мехкдаьтта доахача промышленноста Министерствеи мехкдаьттан химически промышленноста болхлой профсоюза ЦК-ен царна еннай СССР-а Министрий Совета ВЦСПС дипломаш. Хьажар долча дана белгалаьнна дика къахьийрачий Н. А. Орехова А. Г. Эсмурзаева елар «СССР мехкдаьтта доахача промышленноста отличник» яха значокаш, хIаьта Карабулакски бурудеттача контора бурудеттачун гIончанна В. Н. Коробкона, Малгобекски бурудеттача контора бурудеттачов Ш. Х. Эсмурзаева, Сунжанефть НПУ мехкдаьтта доахача оператора В. И. Круглова елар СССР-а мехкдаьтта доахача промышленноста Министерства профсоюза ЦК Сийлен грамота.

П. КУДЕЛЯ,
«Грознефть» объединени къахьегама отдела вокхагIа вола инженер.

Ленински юбилей йолча шера дуьнен залкъашта юкъерча пролетарийна баьчча цIе тиллар Тиса-седеркень яхача венгерски городах. Ленинварош яха город уйл мехка чьилбаседа – малхбоален оагIорахье Тиса яхача ди ьытта берда йиста, 11 эзар сег хана къона социалистически город хьаьнлар шоллагIча пятилетка шерашка хьалъе йолаь хиннача йоккхача химически комбината улгуе.

ДегIайоагIаш а тоалуш а я Ленинварош. Йоккха перспектива я цунна хьалкхашка. Духхьале 1970 шера из дегIайоалара гIулакха хьожадаьд 100 миллион форинт.

СУРТА ТIА: зIамэ дега дIа города лелаергьа В. И. Ленина цIи.

МТИ—ТАСС сурт.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ДОАКЪОШ ДАЬ АМЕРИКА

Къаьзча вIашдухьаленаш мустъеш латт американски общество, хIаьта из вIашин молстагIа долаш йолча группировкашта дийхъа а я. Из дерига а — духьала Къулба-Малхбоален Азе Вашингтоно кхетамца доацаш агресси леларах хьахиннар. Правительства Камбодже йолаьча кердача агрессех «Нью-Йорк таймс» яхача газета яздьа: — «политически катастрофа». Вола йолча сенатора Фулбрайта ваннаа, из — «къамин трагеди я».

ХIера дейна мехка массе мийнгера Iалаьмате дукха письмош ух конгресса цIерагIа протести гоамали дIахьуаш. Уж гоа дукха долаш конгресса почтови отделени лоархIаяц Iалаьмате дукха Iайнача баллах, дIахьухьийташ дола письмош кхача дезача дIа ца кхоачийташ кIираш тIехьа довх. Студенчески кегараш, сенате хьайна буна, министрий кабинета чура нагIа барт, — бакъдеш язду «Вашингтон пост» яхача газета, — США-я кхийтача халача-лазара симптомаш санна лоархI доазол дехьа. ХIаьта президентах шийх ше ма варра цуй компетентни боацача а эгIазал чукъувлача советникий мукъагIа вахе, жела, купцалуш уйлаш йола сат лоархIа.

ТIема духьала забастовкаш хьаийний вIашагIкхийттача Штатий 280 совгIа университетех кхыча лакхерча дешара заведенешкей. Царех дукхха ярашка полицеца яра доннеш хул кагирхой. Укх тIехьарча деношка хьакхьачча хоамашшара юкъ-юкъера мара йоаца дениеш яраш я. Майме студентий митинг йохае кхийтаяр дубинкашк бIаргех хий ухийта гранаташи йола полици. Чоенахш хиина 15 студент больнице аьхьар, митинге дакъа лоацаш хинна 46 лаьцаа. Иштта набаккхта пеллаа Мичигански университетера 130 студента Алабама штате хинлача протеста демонстраце дакъа лаьцаа 37 сагI.

Шоай харжархоша садаьккха ца буташ бола дукхха конгрессменаш оппозицех дIаккхетанза ца боалаш ба. Масала, 90 конгрессана дIачуенай Вьетнамера бергига американски бIу хьатIадовригa тIа шу юкъекхачалехьа арабоакхилгаа тьиечаш йола резолюци. Камбодже тIема гIулаккхаш чакхдаяра правительствона дIадокхьа лургдоацаш яхача сенатора тIехьа эттаб дуккагIа бола сенатораш.

Цхьабакъда, правительства авантюристически политикана дуьхьалара оппозици дегIаудалa ВIашагIкхийттача Штатана чIоагIлу агрессивна никъ ташка тIехьа оарцагIдаьнна хьаллацара эггара реакционнегIа, шовинистически дола ннзаш. Эшара бочагIа йола уйлаш тувла а ещ къамашта юкъе цIур а бедкаш. «патриотически» лозунгашта тIехьашка а лечкъаш, Никсона правительства цуй массайолча средствашца мотаду черносотенций погромни гIулакхаш. Цу кампанена юкъе эха дола гIулакх кхоачашдеш ба американски бIу Камбодже чутIоlга хьалоацаш хинна АФТ—КПП профессиональни объединене ьыттехьара лидераш а.

Америкерча сакхетамеча болхлоша эх кхайкаду наькъа тIара баьнна кхувлача профсоюзни босашта. АФТ—КПП-ана керте латтарашта чIоагIгIа критика яь грузовой машиний шоферий, розничии торговле, фармацевтически промышленноста, дукхача кхыча профсоюзаш.

ИЗРАИЛЬСКИ АГРЕССОРАШИ УЖ ХЬАЛКХОАБАРАШИ

Израила аргIанара терза хилаца яь провокаци — баьхантий хьисапе Ливана чухьалхар укх денношка дийца яьлар ООН Кхерамзлен Совет. Дукхха а дукхагIа бараша хьал а лоацаш резолюци iIаййцар Совето Тель-Авива керда агрессиави акци бехке еши из «хьалххагIе а вIаштIехьаьбкха» хиина хилар белгалдоаккхаш.

Кхерамзлен Советa дискусси йолча хана доастама къамаьл цар агрессора гадаккха гIерташ ВIашагIкхийттача Штатий викало даьр. Кхы из кьар ца а лул резолюцена юкъера дIаиьдар Iалаьмате лоархIаме положенеш. Цул совгIа, израильски бIу ца дIалийцача территорешкара арабаккхара принципа ше раьча хилар хабар бакъ а деш, США-с из юкъ Израиле Iорбий мехкаштен юкъера доланаш «нийсдара» хьакъьехьарча лешаа. Ма дарра аьлча агрессоро дIалийцача Iарбий территорех цхьадола дакъа агрессора дIададара нийсса да из. Цу тайпара США-с ма дарра аьлча хьаллоаш Израила империалистически гIаьрахой политика. Советски викало Я. А. Малика белгал ма даккхара, цун меIан да, США дунен халкъашта юкъерча правай ООН-а Устави бехке баьна агрессор хестаяра политически практикеи чакхъяхара наькъа тIа эттe хилар.

Гаргарча Малхбоалехера хьал ВIашагIкхийттача Штатий дукхьал цу тайпара позици бахьан долаш тIа-тIа чIоагIагIа талхаш латт. Тель-Авив барта цх йоагIа-кхийттача Штатий оагIонгахьара израильски агрессорашта хамаьршиш финансовии тIемел новкъостал хилар а цар моральни дипломатически оагIув хьаллацар а бахьан долаш. Цунна цIаьнкха а къаьгга тешал ду укх денношка Израила кхыча мехкашцарча гIулакхий министр Эбан официальни визитагIа Вашингтоне вахи хиларо.

«Чикаго сан-таймс» яхача газета беча хоамагIа, Эбан цига иллахара керттера маIан малагIа дар аьлча, из дар. Израила кхы тIа а «Фантом» яха 25 реактивни самолети, «Скайхок» яха 100 самолети лулга вIаштIехьадаккха гIортар. Из дош нечахьалкхен секретараца Роджерацех президентаца Никсонцен дийцад Эбана. Цу хьакъехьа официально Вашингтоне хьаккайкхадаь хIама дац. Цхьабакъда, переговораш вIалла йола а ялилехьа цу «Чикаго сан-таймса» хийтачох, Израила даьча дехарах доле дош из кхоачашдергдолаш хьалхагIе а хьалда даьнна дар.

Вешта, цу хьакъехьа Вашингтона официальни заявленеш боккха лоархIам болаш яле а я таьмаш, хIана аьлча ВIашагIкхийттачи Штаташкара гучахьа меттел къайлагIа а герзаца новкъостал ма дой Израила. Цу дакъе терза дуккха наступательни тайпаш а тел агрессора. Масала, Эбан визитагIа вIалла Вашингтоне а вахале дехэ «Вашингтон пост» гуччахьа хоам бора, «ВIашагIкхийттача Штаташа геттара къайлагIа бомбаш тел Израила тIемафегарча низашта» яхаш. ХIаьта, гуш долчох, бомбаш тийнна а мича Iа уж. Цунна къаьгга тешал ду израильски агрессорашта гучаделхийтача агрессивни гIулакхаша.

КЛАССОВИ КЪОВСАМИИ КХУВРЧА

Еррига Италя дIалаьцаб цхоi боккъонаш бахьан долаш лоаттабеча къовсаме къахьегамхоша низ болаш еча выступленеша. Предпринимателашца лира къовсам болабаьб эггара хьалха типографски болхлоша. 18 мее берригача мехке болх сацийтаб полиграфически предприятешa. БIарча кIира дIадаьннад Италя газеташ доацаш яле.

Типографски болхлошта тIехьа забастовкаш йоланьб рачехьалхен учрежденешкен министерствашкей гIулакхе болхлоша, торговле болхлоша, пожарнеша, школашкарча хьехархошеи лакхерча дешара заведенешкарча преподавателашей. Царех дIадахийтаб батракаши юрта бокхимера болхлоби, бувзна болхлой а къахьегамхой кхыйола отрядаш а.

Забастовка ещ бола миллионаш предпринимателаша леладеча боккъо йоаларашта духьалбьнна, цар дIадех шоашкара хала материальни хьалаш тоаделга, чулеча цIенай ярлис дIайоаккхилга, тIа-тIа лакхлуш латта маьхаш юхадоалилга. Лира къовсам болабенкача хана болхлой классо дIадехарашi экономически хамаш хинна Iаш. Сакхетаме болхлой шерра социальни реформаш яйта, унахIена лораяреи налогаш еттарен системашта демократизаци яйта, профсоюзни боккъоаш шерьяйта, керта къахьегама договораш дайта гIерт.

Италера классови къовсам чIоагIгIа ирбаларо къаьстта хьожэаш бьаб хеттa, 7 июне хургдолча областной, провинциальни, муниципальни хоржамашта хьалхарча компанена. Цу хоржамашка Итальянски Компарте кхайкъю мохк прогрессивни демократически новкъа гIолла дегIаккхувлар духьа лоаттабеча къовсаме дерригa нархьозехьаьа низаш кхотадара программа.

Франс Пресс яхача агентства дечa тешалагIа экономически доазонел гаьна дIара а баьнна политика доазонел чухьа баьнна забастовочни къовсам цIаккха ца баьржача тайпара шерра баржаро кхераяь правительство забастовщикашта дискредитаци а я общественни уйла царна духьалъяккха а гIерт. Правительства маненраш гучаяьхар Итальянски коммунистически парте Политбюрос. Цо ерригa демократически аьрлехьарен организацеш тIахьийхай, мохк кегаран хьовзаман юкъе берзабеш латт аьнна оаро даьккхан цуна хьалхара бехктоххам прогрессивни низашта тIабиллен правительство гIертилга хоадамболлаш юхатоара.

АНГЛЕРА ПАРЛАМЕНТСКИ БУРЧОЛГАШ

Англе хинал хьалха парламентски хоржамаш де лаьрхIад 18 июне. Цунца дувзадеким буржуазни кепайоазон тIа чIоагIгIа гIар айяй. Хоржамашта хьалха лейбористаши консерватораши йоаIла товсабалар Англе чуйцей арахьарчей политика лоархIамегIарча дешаех бола боккъоца принципиальни къовсам санна лоархI газеташа. ХIаьта ма дарра аьлча, из дIахал аьттехьа а дац. Ше лархIараш кхоачашдарa парламентах гоаза пайда эца Iомаедиш нурхйолаш я английски буржуази. Арг1-аргIа хувцалуш Iаьдала керте утташ йолча юкъарча керттерча политически шин парте дагабоийт шийн тайпара парламентски бурчолг. Принципага диллача доал деча классий хьаштаца ма яхара йола цхьа политика а лелаеш, хоржамаш хила тарлу дьайна хетадалийта мара бахкац уж. ХIаьта ма дарра аьлча хаьржархочоа харжа кIезига хIама да зIамигачен доккхачен вона юкъера.

ХIанз Iаьдала керте латтача лейбористски правительства предпринимателашта болча тоаме чакхьяьхай оахлой алапеш лакхе ца долийташ цхьан метте чIоагIдаь лоаттадеш йола политика, профсоюзий боккъонаш лоацъергйолаш дола гIулакхаш даьд. Къахьегамхошта ещ йола эксплуатаци кхы тIа а чIоагIъяра чотах цун вIаштIехьаьдьинад мехка финансови хьал кIезиг-дукха тоалле, хIаьта из бахьан долаш Англе торо хиний ший валюта курс лертIаккхен доазол дехьара шийта долкха декхараш дIатекха йоланех.

Хьабе болх боаца нах бебалгa хилар болхлой класса цу долача хIамах. Кхыметтел геттара эшаь хьеккайкхаьча официальни данеех а, хIанз хьабе бола боацаш дела нах 600 эзар саг совгIа ба. Из бахьан долаш стачечни къовсам чIоагIбалар белгалдаьлар укх шера хьалхара бетташ. Кхьа бетта забастовкашка дакъа лаьцад ах миллион гаргга болча болхлоша.

ХIаьта а, лейбористски кулгалхоша лаьрхIад хоржамашка цIаьхха а хотало юкха гIортара аьттув болаш дола хьалаш хIанз вIаштIехьдаьнна хилар. ГIулакх миштад аьлча, оппозиционни консервативни парте йихлаша деча къамаьлаша хьахьокх, профсоюзий хьакъехье яхы а гIожагIа йола политика лелае дага йолаш ма хилар. Белгала аьлча, забастовкашта духьала керда закондаш тIаэца дага ба консерватораш. ХIаьта гоахх аьхки профсоюзаша баьча низагIа из ца дайташ сацабаьбар лейбористаш.

Цу тайппара, Англе хинал хьалха хоржамаш де лархIар хIанз, политически боссашта хетачох, цу гIулакха аьттув баргбола торонаш йолаш йолча хана, харжархой тувлабе гIертаро хьалхадаьккха де. Великобритане Коммунистически парте хоадамболлаш хьагучайоаккх лейбористски парте аьттехьарча кулгала политика. Къахьегамхой материальни хьалаш тоадара, профсоюзашта паргIато хилийтара тешаш балар. Индокитаера американски агресси хьаллацара никъ дIакхоссара программа хьайкаю цо хоржамашка.

Г. ШИШКИН, (ТАСС).

ЮКЪЕРЧА БIАЬШЕРЕНИЙ ПАМЯТНИКАШ ДОЛЧА

Грозне ПТУ-1-я ПТУ-6-я дешархой цхи группа ЖайрахьерачIожа экскурсе яха хилар. Верашта хьалхашка эттар тамаше хоза сурт: лоа тIаулла лакхе лоамаш, хьу тIайола довкъаш, аьлеш, лоамия доаш, дийкка хьу, чопаш беш дода Iармаший, лоамий масса тоатолаш, шаьIа сайна цIена хьестаеш. Кер паргIата боаккхаш цIена дар фо. йола хетийтар хьуьнхи баьцени хьайнагIача хьажо.

Автомобильни никъ каста тIемалой наькъах дIакхийттар. Шоай преподавателашц экскурсоводаш хьалха а болаш, цу новкъа гIаш болабелар дешархой масса а оагIорахьа лоамашка довкъаши долча, хоала, гIаш тIа-тIа кIоаргагIа чу а болаш. Цу новкъа долхаш тхо кхьачар Аьрзи. Цига берашта бIаргайра наь чубаьха гIалаши тIома яь вIовнаши. Юкъерча бIаьшерений памятникаш да уж.

Шоай боккхагIча новкъостаца цхьана бераш бокха а беламе а го баьккхар ЖIайрахьа чIожа, дукха хIамаш бIаргадайра царна. Экскурсоводаша О. Вилимиген В. Бондаревех къоначa туристашта дийцар Нохч-ГIалгIайчен шерча историех, вахарах, вай республика хIанзарча экономикал, Iалама рузкъех, Советий Iаьдал эттачул тIеданагIа хиннача доккхийча хувцамех.

Диплургдоаца дукха хIамаш бIаргадайна, безаме, сакъердамий гобаьккха цIабаьхкар къона туристаш.

Л. СЕРГЕЕВ.

ЛОАМАШКА ЯЬ ПОХОД

Дукха ха йоацаш Ачхой-Мартановски № 2 йолча юкъерча школа 9-ча класса дешархой Скалисти дукъа тIарча Скалисти яхача лоама бухахье тIа баьхар. Цун лаккхал 3032 метр я.

Iуйрийна бархI сахьат даьлча хьалхе белгалбаьнна новкъа доладелар бераш. Лоам кхачалехьа дукха халонаш нийсъелар царна. Лоаман хишка, хийрцача моттигашка, упалашка гIолла чакхбувле бийзар Бийса яхха альпийски дьигIенашка сайцар. Сатийнача беттала бийсанна цIера гонехьа хьалха деш доахаш, ستхаш ешаш, хилларах деш дIайихьар дукха ха, тIаьккха дуча хIамах кхийтар.

ШоллагIча дийнаьа лоам тIа хьал тIа болабелар. Никъ атта бацар: когашка къоарга лоам хIаьта лакхехье IотIакъежаш бIайка малхи болаш нийсса босагIа урагIе доахар бераш. Цхьабакъда, цхьаннe а мело ца гойташ лоам бухье баьлар уж. Цига В. И. Ленина портрета вай пачхьалкхен байрекхи оттайир. Цу походо чIоагIа самукъдаьккха юкъ цIабаьхкар дешархой.

А. САЛИНА.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллен Грозне кхачалуш моркаш а йолаш, малхбузехьара гIаьхкьача боарамe мух а кхекхаш ха хилен фегаре температура республике гIолла 23 — 28 Грозне 26—28 градус. йоахал йолаш хилен гарлу. 27-ча мaерe дена 30-ча майга кхачачалла хувцалуш моркаш а йолаш, лаьмашийолча моттигашка йочан догахь ьы а къувкъаш, хьалхарчи цхьан юкъа догIа а делхаш, вокх юкъейисача хана республика къулбехьарча районашка юкъ-юкъе догIа а делхаш, хьала доcтам боацаш гIийла. гIаьхкьача боарамга кхочаш мух а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 9—14, денолшка 22—27 градус, къалхарча денолшка 16—33 градус йоахал йолаш хила а тарлат.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгIа, хьажа

РАДИО
16 май

6.30 — «Юрта вIаьараш» (ярсий меттала). 6.43 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненски рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.22 — Гурький халкъа иллеш. 8.45 — СССР лаккхехьарча совете хоржамаш дерге наькъалолаш. «Тайп-тайпара хилийта идеологически балха формаш» яха беседа (ярсий меттала). 9.00 — Москва. 9.06 — ВЛКСМ 16-гIа съезд хьеллар. Съездий Кремлевски Дворецера трансляци. 16.00 — «Къона тIехье» (гIалгIай меттала). 16.15 — «Нийсса шу аьлчи» яха Галаев Хьасана дувцар (гIалгIай меттала). 16.28 — «Агитпунктa цIераш» яха радиокорреспонденци (гIалгIай меттала). 16.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.05 — Нохч-ГIалгIай композиторий романсаш. 17.30 — Вай индустриальни мохк (ярсий меттала). 17.45 — Юртбоахама знакей лиела (гIалгIай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (ноxчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (ярсий меттала). 18.30 — Пятилетка ударникаш. Ноана хетаду (гIалгIай меттала). 18.40 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

9.55 — ВЛКСМ 16-гIа съезд хьеллар. Съездий Кремлевски Дворецера трансляци (Ц. Т.). 18.00 — Берашта. фильм. 18.20 — Ленина карте мугIарерар Д. В. Удалов (нохчий меттала). 18.30 — Телекердадараш (нохчий меттала). 18.50 — Дунен мехкашта юкъера хьал. 19.00 — ВЛКСМ 16-ча съезда делегаташта деча концерт. Съездий Кремлевски Дворецера трансляци. ХIаьта селоIача хана — кердадараш. (Ц. Т.).

РАДИО
17 май

6.30 — «Юртара вIаьараш» (нохчий меттала). 6.43 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.22 — М. Иглинга инструментальни пьесаш. 8.45 — Мураваша лелаелча закона доаца гIалакашта духьал «Цхьаннена а ма нагийта» яха беседа (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Къамелаa ду радио общественни редакце. 16.15 — «Болхлой вахар» яха радиогазета (нохчий меттала). 16.45 — «Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (ярсий меттала). 18.30 — Москва. 19.30 — «Къонал» (нохчий меттала). 20.00 — «Шоина, кхалнах» яха радиожурнал (гIалгIай меттала). 20.30 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.05 — Берашта фильм. 18.55 — Торговли — производствони (гIалгIай меттала). 19.10 — Телекердараш. 19.20 — Хоамаш. 19.28 — Шун хаттарашта жоп луш. Сбербассой управление начальника Каценпский къамаьл. 19.40 — Шоана, зIамигa бераш. 19.50 — Вай долча, хьовсалагIа ва СССР лаккхехьарча совета депутат Ибрагимов. 20.00 — Шкатулка с сюрпризом яха художественни фильм. 21.30 — Вай дайншка музыка. Российски федераце.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-36; редактора зам. — 3-38-11; бехктоасене секретара — 3-34-50; партийни вахаран, культуран, промышленностен отделий — 3-42-30; Юрта бахамий [illegible] отделий — 3-42-36.

«Грозненский рабочий» издательство типографи. Революции проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-36; зам. редактора — 3-38-11; ответственного секретаря — 3-34-50; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства и писем — 3-42-36.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05103. Заказ № 2943.